

Gmina
Jabłonka

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

na lata 2021 – 2030

Spis treści

SPIS TREŚCI.....	2
I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	4
1. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII, ZGODNOŚĆ Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM ORAZ STRATEGIAMI NARODOWYMI I EUROPEJSKIMI	4
2. POWIĄZANIE STRATEGII Z KRAJOWYMI AKTAMI PRAWNYMI	5
2.1 Zgodność z prawem wspólnotowym.....	6
2.2 Zgodność ze strategiami europejskimi.....	7
2.3 Zgodność z dokumentami krajowymi	7
2.4 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi	8
II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII.....	10
1. PRZEBIEG PROCESU WYPRACOWANIA STRATEGII	10
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY	13
1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	13
2. HISTORIA.....	13
3. GOSPODARKA GMINY	14
3.1 Przedsiębiorczość	14
4. LUDNOŚĆ GMINY.....	15
4.1 Demografia	15
4.2 Poziom życia	18
4.3 Mieszkalnictwo.....	18
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA GMINY JABŁONKA	19
5.1 Oświata	19
5.2 Kultura	33
5.3 Służba zdrowia	38
5.4 Pomoc społeczna.....	39
5.5 Bezpieczeństwo publiczne	39
5.6 Rekreacja i sport.....	48
5.7 Organizacje społeczne	49
6. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	56

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Jabłonka na podstawie danych instytucji ...	56
6.2 Problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców na podstawie ankiety.....	65
6.3 Analiza SWOT.....	75
IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ.....	77
1. MISJA I WIZJA GMINY JABŁONKA	77
2. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ.....	78
3. CELE I HARMONOGRAM REALIZACJI	81
4. RAMY FINANSOWE STRATEGII	96
5. PROGRAMY.....	97
V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	98
1. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII.	98
2. EWALUACJA STRATEGII	105
ZAŁĄCZNIKI.....	107
WYKAZ SKRÓTÓW	115
SPIS WYKRESÓW I TABEL	116

I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Instytucje pomocy i integracji społecznej, które w imieniu państwa polskiego realizują politykę społeczną, wspomagają dzieci i młodzież, rodziny, seniorów w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Stale wzrastający zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej spowodowany jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak np.: starzenie się społeczeństwa, a co za tym idzie, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób starszych i niepełnosprawnych, uzależnieniami oraz wyzwaniem, którym musi podołać współczesna rodzina.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości, a w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji. Istotą obecnego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Każde państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie Strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej.

1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonka tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 poz. 1507 z późn. zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem

programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16 b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

2. Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonka (GSRPS) jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 poz. 1507 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 poz. 1057 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 poz. 176 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 poz. 2277 z późn. zm.);
- Ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 poz. 852 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2020 poz. 1409 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 poz. 426 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020 poz. 111 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218 z późn. zm.);

- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 poz. 821 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2020 poz. 808 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2019 poz. 2365 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2020 poz. 802 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 poz. 2133 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 poz. 1297 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 poz. 1348 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 poz. 685 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 poz. 2407);
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 poz. 1329).
- Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2019 poz. 1622).

2.1 Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

2.2 Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1304/2013. EFS jest głównym instrumentem wspierającym polityki i zadania priorytetowe, których celem jest osiągnięcie postępów w kierunku pełnego zatrudnienia, poprawy jakości i wydajności pracy, zwiększenie mobilności geograficznej i zawodowej pracowników w Unii. Poprawa systemów kształcenia i szkolenia, propagowanie włączenia społecznego oraz zapobieganie i zwalczanie ubóstwa. Fundusz ten przyczynia się tym samym do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

2.3 Zgodność z dokumentami krajowymi

Zapisy zwarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonka są zgodne z następującymi dokumentami strategicznymi:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030. Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Należy przez to rozumieć dorastanie w godnych warunkach, skuteczną edukację, świadczenie pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, stałe uczenie się dorosłych, w tym doskonalenie ich kompetencji i kwalifikacji, sprawiedliwy i powszechny dostęp do opieki zdrowotnej, realizowanie się w życiu rodzinnym i społecznym, aktywne spędzanie czasu wolnego, wysoką świadomość ekologiczną, udział w życiu publicznym i politycznym, a także stały rozwój osobisty oraz udział w procesach zmian zachodzących w świecie i Polsce.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, w którym określono kluczowe kierunki rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce.

2.4 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Jabłonka na lata 2015-2025

W dokumencie wyróżniono cele strategiczne oraz podporządkowano im cele operacyjne:

Cel strategiczny 1: Zrównoważony rozwój turystyki.

Cel operacyjny 1.1 Promocja turystyczna Gminy.

Cel operacyjny 1.2 Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Cel operacyjny 1.3 Rozwój instytucji kultury oraz udostępnianie dziedzictwa kulturowego.

Cel strategiczny 2: Rozbudowa infrastruktury komunalnej.

Cel operacyjny 2.1 Ochrona lokalnych zasobów wodnych.

Cel operacyjny 2.2 Rozbudowa systemu gospodarki odpadami.

Cel operacyjny 2.3 Wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Cel operacyjny 2.4 Rozbudowa systemu transportu zaspokajającego potrzeby rozwoju gospodarczego.

Cel operacyjny 2.5 Rozbudowa systemu zabezpieczającego dostawę wody.

Cel strategiczny 3: Pełne zagospodarowanie przestrzeni publicznej.

Cel operacyjny 3.1 Ograniczenie problemów społecznych.

Cel operacyjny 3.2 Poprawa dostępności do usług społecznych i zdrowotnych.

Cel operacyjny 3.3 Wzmocnienie stanu bezpieczeństwa ekologicznego.

Cel operacyjny 3.4 Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.

Cel operacyjny 3.5 Organizacja optymalnego ładu przestrzennego.

Cel operacyjny 3.6 Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych do świadczenia usług publicznych.

Cel strategiczny 4: Aktywność mieszkańców i lokalny rynek pracy.

Cel operacyjny 4.1 Zwiększanie wykorzystania zasobów ludzkich.

Cel operacyjny 4.2 Aktywność organizacji pozarządowych.

Cel operacyjny 4.3 Aktywność regionalna i ponadregionalna samorządu.

Zgodność ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowotarskiego na lata 2019 – 2028

Głównym celem strategii jest: zapewnienie mieszkańcom Powiatu Nowotarskiego kompleksowej i wysokiej jakości pomocy w sytuacjach trudnych, pobudzającej do aktywności społeczno-zawodowej, w szczególności osoby zagrożone wykluczeniem społecznym poprzez zintegrowane działania instytucji pomocy społecznej. W dokumencie zdefiniowano następujące cele strategiczne:

1. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych.
2. Stworzenie optymalnego systemu pieczy zastępczej w Powiecie Nowotarskim.
3. Rozwój profilaktyki oraz systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
4. Aktywizacja osób zagrożonych marginalizacją społeczną.
5. Zintegrowanie systemu wsparcia między podmiotami pomocy społecznej oraz wzrost kompetencji kadr pomocy społecznej.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolska 2030

Cele strategiczne ww. strategii rozwoju obejmują:

1. Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie.
2. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka Małopolski.
3. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomości ekologicznej Małopolanie.
4. System zarządzania strategicznego rozwojem w województwie dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030.
5. Zrównoważony i trwały rozwój województwa w oparciu o endogeniczne potencjały poszczególnych obszarów Małopolski.

Inne dokumenty strategiczne:

- *Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nowotarskiego 2015 – 2022;*
- *Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia;*
- *Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022;*

II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII

Do prac nad wypracowaniem Strategii zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu Gminy.

1. Przebieg procesu wypracowania Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- organizacja procesu planowania strategicznego,
- diagnoza sytuacji społecznej Gminy,
- planowanie działań,
- opracowanie dokumentu.

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie:

- analiza sytuacji społecznej w Gminie w oparciu o opinie przedstawicieli instytucji administracji samorządowej, organizacji społecznych analizę doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- dotychczasowa współpraca instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej,
- formułowanie wizji rozwoju społecznego Gminy.

Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie:

- identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w Gminie,
- określenie zasobów społecznych Gminy.

Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o zasady rozwoju społecznego:

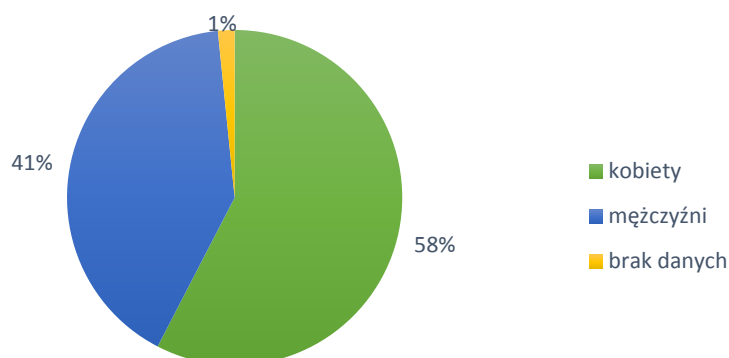
- formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju Gminy,
- formułowanie celów strategicznych,
- określanie celów oraz kierunków działań w Gminie,
- określanie sposobu zarządzania realizacją strategii,
- ustalenie zasad monitoringu,
- opracowanie procedur ewaluacji.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy Jabłonka, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Ośrodek Pomocy

Spółecznej w Jabłonce, placówki oświatowe oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w Gminie problemów i oczekiwań.

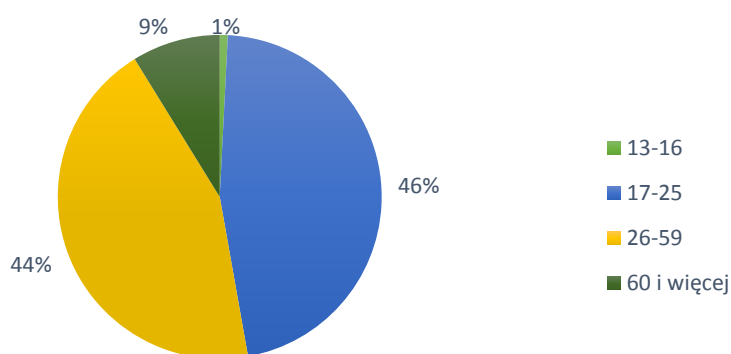
Elementem uspołecznienia procesu budowy GSRPS, było przeprowadzenie badania ankietowego bazującego na metodologii CAWI (Computer Assisted Web Interview), skierowanego do mieszkańców - osób zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło łącznie 125 osób (72 kobiety, 51 mężczyzn, brak danych – 2).

Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

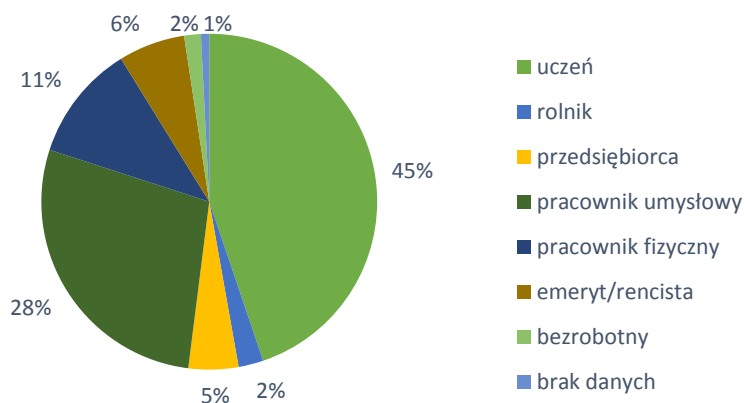
Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby mieszczące się w przedziale 17-25 lat - 58 osób. Druga pozycja przypadła natomiast grupie wiekowej 26-59 lat - było to 55 osób.

Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

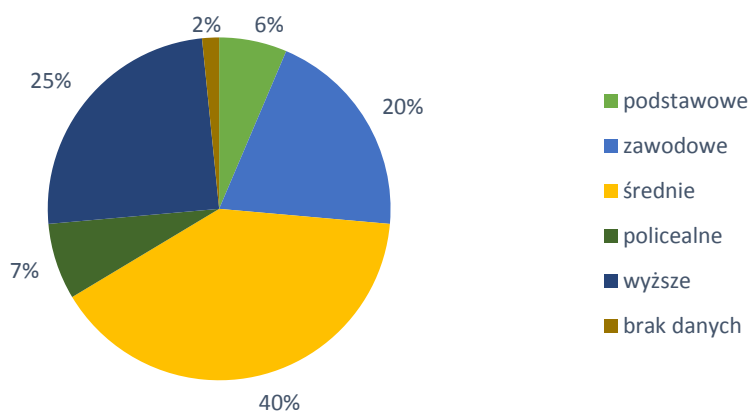
Pytani o aktywność zawodową mieszkańcy Gminy Jabłonka deklarowali się najczęściej jako uczeń (45 osób), następną pod względem liczebności grupę zawodową stanowili pracownicy umysłowi (35 osób).

Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe (50 osób).

Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację i efektywną realizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych. Oparcie przygotowania dokumentu strategicznego o proces partycypacji społecznej gwarantuje rzetelną diagnozę oraz wypracowanie adekwatnych do zdiagnozowanych problemów kierunków realizacji strategii. Przedłożony materiał został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Jabłonce przy merytorycznym wsparciu eksperta zewnętrznego – Agnieszki Wróblewskiej.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie geograficzne

Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Jablonka w powiecie nowotarskim w województwie małopolskim. Źródło: <https://www.osp.org.pl>

Gmina Jablonka położona jest na pograniczu polsko-słowackim. Wchodzi w skład powiatu nowotarskiego. Od zachodu graniczy z gminą Lipnica Wielka, od północy z gminami Zawoja i Bystra-Sidzina, od północnego - wschodu z gminą Spytkowice od wschodu z gminami Raba Wyżna i Dunajec zaś od południa graniczy z Republiką Słowacką. W skład gminy Jablonka wchodzi następujące wsie: Jablonka, Chyżne, Lipnica Mała, Orawka, Podwilk, Zubrzyca Dolna, Zubrzyca Górna. Do terenów gminy Jablonka możemy zaliczyć między innymi: południowe stoki Pasma Babiogórskiego, południowe i zachodnie stoki pasma Podhalańskiego oraz północną część Kotliny Orawsko - Nowotarskiej. Gmina Jablonka zajmuje obszar 212 km².

2. Historia

Historia Orawy sięga okresu sprzed kilkunastu tysięcy lat, kiedy to była zamieszkiwana sezonowo przez ludy koczownicze. Do IV wieku naszej ery istniało na tych terenach osadnictwo stałe, po czym w wyniku wędrówek ludów, ziemie te opustoszały aż do późnego średniowiecza. Dalej historia tej krainy była związana głównie z dwoma państwami: Węgrami i Polską. Pierwsza wzmianka o Jablonce pochodzi z roku 1368, kiedy to Kazimierz Wielki ustanowił na jej terenach komorę celną. To działanie było motywowane faktem,

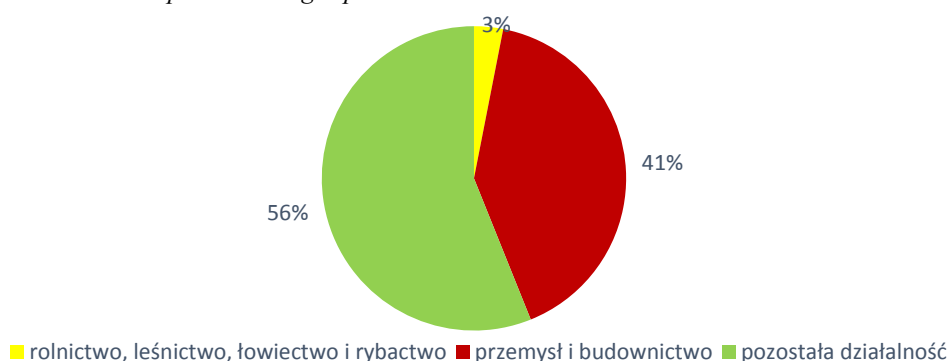
iż przez te ziemie przebiegała droga handlowa, przez którą pierwotnie transportowano głównie sól wielicką. W roku 1556 drogą wykupu, żupanem ziem orawskich został były biskup nitrzański Franciszek Thurzo, jednak na własność wspomnianej rodziny Orawa przeszła dopiero w roku 1606 z nadania cesarza Rudolfa. Thurzowie w chwili objęcia wspomnianych terenów przystąpili do szeroko zakrojonej akcji kolonizacyjnej opustoszałych dotychczas terenów. W tym celu wykorzystali 2 czynniki: ludy pastewne Wołochów oraz chłopów polskich, którzy w wyniku złej sytuacji we własnym kraju, skutecznie byli przyciągani licznymi ulgami w czynszach. W 1610 roku na zjeździe religijnym w Żylinie Jerzy Thurzo przyjął protestantyzm. Próba narzucenia nowego wyznania Orawianom spotkała się z silnym oporem chłopów, którzy byli mocno przywiązani do religii katolickiej. Ostatecznie w wyniku licznych sporów, oraz wsparcia ze strony katolickiej rodziny Habsburgów, spór został rozwiązany na korzyść katolików. Po zakończeniu I wojny światowej o przynależności państwowej Górnej Orawy miał zadecydować plebiscyt, ostatecznie decyzję podjęła jednak Rada Ambasadorów 28.07.1920 r. W jej wyniku do Polski przyłączono czternaście wsi, w tym wszystkie wchodzące obecnie w skład gminy Jabłonka.

3. Gospodarka Gminy

3.1 Przedsiębiorczość

W 2019 roku na terenie Gminy Jabłonka było zarejestrowanych 1232 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 32 należało do sektora publicznego, a 1196 do sektora prywatnego. W ramach wszystkich przedsiębiorstw 56% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą, 41% działa w ramach przemysłu i budownictwa, a 3% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Jabłonka (rok 2019). Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

W ramach sektora publicznego spośród 32 podmiotów 26 należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Z kolei sektor prywatny, to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (1006 jedn.), oraz spółki handlowe (39 jedn.), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (3 jedn.) spółdzielnie (2 jedn.), fundacje (2 jedn.) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (36 jedn.). Na przestrzeni lat 2017-2019 przybyło w Gminie 134 podmioty gospodarcze.

Odnosząc się do wskaźników podmiotów gospodarki narodowej (przyjętych dla celów porównawczych przez GUS), należy stwierdzić, że na 10 tys. ludności na terenie Gminy Jabłonka przypada 660 firm. Na 100 osób w wieku produkcyjnym 8,63 osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą. Odnosząc się do fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych można stwierdzić, iż na 10 tys. mieszkańców przypada 20 tego typu podmiotów. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kategoria	Jednostka miary	Wartość wskaźnika		
		2017	2018	2019
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	591	630	660
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	78	80	74
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	48	39	38
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	7,70	8,25	8,63
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed. gosp.	19	20	20
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	124	128	118
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	94,8	100,9	105,7

4. Ludność Gminy

4.1 Demografia

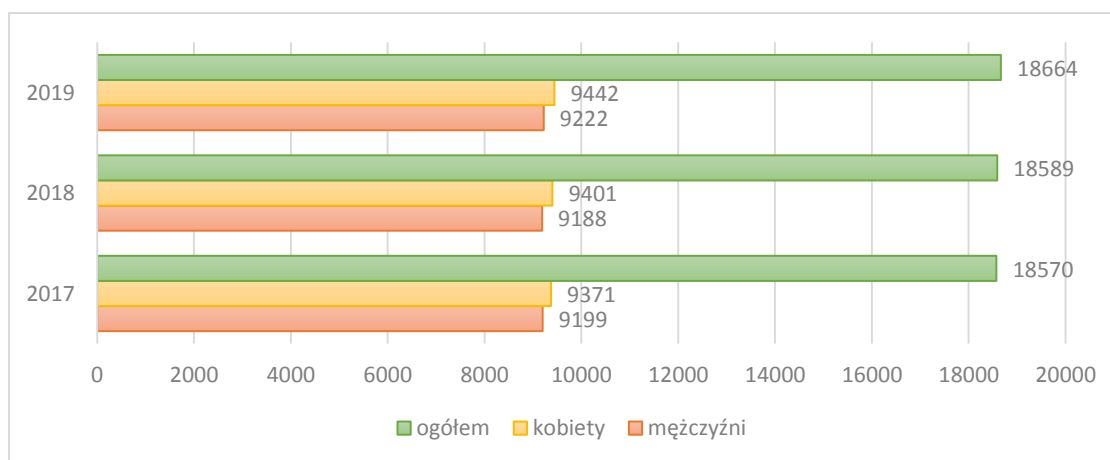
Według danych GUS na koniec 2019 r. Gminę Jabłonka zamieszkiwało 18664 mieszkańców. Na przestrzeni trzech ostatnich lat populacja Gminy zwiększyła się, co jest zjawiskiem bardzo korzystnym dla rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy. Gęstość zaludnienia w Gminie w 2019 roku wynosiła 88 osób na 1 km².

Tabela 2. Demografia Gminy Jablonka. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rok	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
ogółem	18 570	18 589	18 664
Kobiety			
ogółem	9 371	9 401	9 442
wiek przedprodukcyjny	2 190	2 172	2 141
wiek produkcyjny	5 470	5 476	5 499
wiek poprodukcyjny	1 711	1 753	1 802
Mężczyźni			
ogółem	9 199	9 188	9 222
wiek przedprodukcyjny	2 198	2 145	2 137
wiek produkcyjny	6 107	6 139	6 154
wiek poprodukcyjny	894	904	931

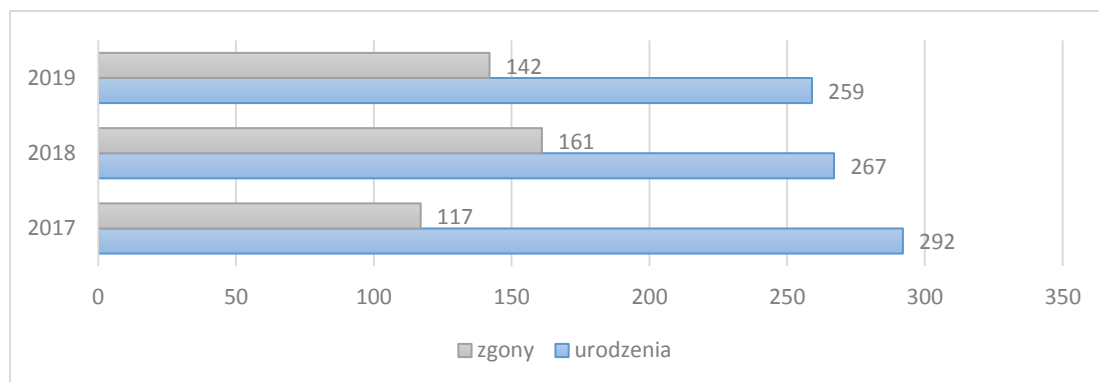
Wśród ogólnej liczby mieszkańców Gminy liczba kobiet jest wyższa od liczby mężczyzn. Nierównowaga ta nie jest niepokojąca, od lat utrzymuje się na tym samym poziomie. Przyczyną tego stanu rzeczy jest wyższa dla kobiet niż dla mężczyzn średnia długość trwania życia, co jest zjawiskiem charakterystycznym dla całego kraju. W 2019 roku współczynnik feminizacji w Gminie wyniósł 102.

Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Jablonka w latach 2017-2019 w podziale na płeć oraz ogółem. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

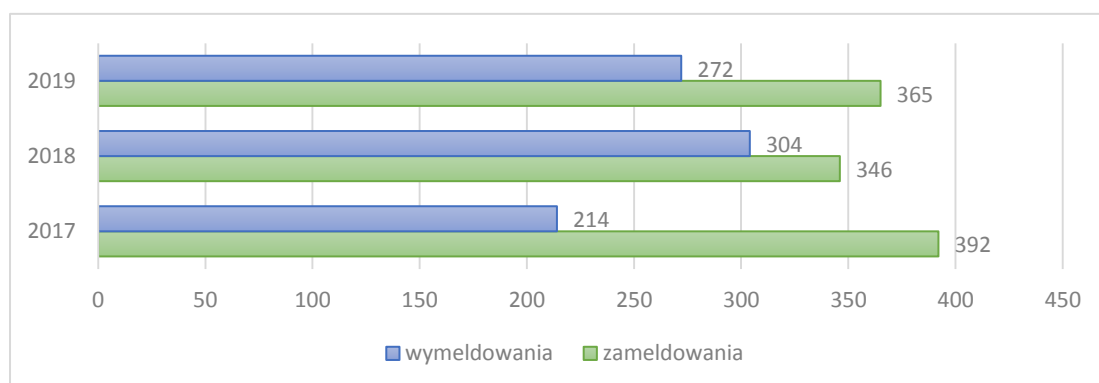
W latach 2017-2019 na terenie Gminy zanotowano dodatni przyrost naturalny. Ogólny bilans lat 2017-2019 wyniósł + 398 osób.

Wykres 7. Ruch naturalny ludności w Gminie Jabłonka w latach 2016-2018. Źródło: dane UG Jabłonka.

W przypadku salda migracji wskaźniki są również dodatnie. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba zameldowań przewyższała liczbę wymeldowań. Saldo migracji dla lat 2017-2019 wynosi + 313 osób.

Wykres 8. Migracje ludności na terenie Gminy Jabłonka w latach 2017-2019. Źródło: dane UG Jabłonka.

W 2019 roku wśród mieszkańców Gminy Jabłonka ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym (62,4%), osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 22,9%, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 14,6% ludności. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 63,9. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynosi 17,5.

Podsumowując powyżej zaprezentowane wskaźniki demograficzne Gminy należy zwrócić uwagę na następujące korzystne trendy:

- dodatni wskaźnik migracji
- dodatni przyrost naturalny

Niepokój na przyszłość może budzić fakt, iż 62,4% mieszkańców, to osoby w wieku produkcyjnym. Należą do nich zarówno mieszkający tu od urodzenia, jak i osoby, które wybrały Gminę na miejsce zamieszkania. Obecnie jest to bardzo korzystne dla rozwoju gospodarczego Gminy, ale jeśli powyższe korzystne trendy (dodatnie saldo migracji i dodatni

przyrost naturalny) nie zostaną utrzymane, za kilka czy kilkanaście lat, liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie ogromnym obciążeniem dla osób w wieku aktywności zawodowej.

4.2 Poziom życia

W 2018 r. dochody Gminy Jabłonka w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 4626 zł, przy wydatkach w wysokości 4741 zł. W tym samym roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 1745,8 tys. i stanowiły 1,9% całości wydatków gminnego budżetu. W 2018 roku w Powiecie Nowotarskim wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 4,6% wydatków budżetu.

4.3 Mieszkalnictwo

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosi w Gminie Jabłonka 102 m² (2018 r.). W tym samym roku gminne wydatki przeznaczone na gospodarkę mieszkaniową wyniosły 0,7 % ogółu wydatków budżetowych przy 0,7 % dochodu z tego samego tytułu.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Jabłonka. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

	Jednostka miary	2017	2018	2019
ZASOBY MIESZKANIOWE				
Zasoby mieszkaniowe				
Ogółem				
<i>mieszkania</i>	mieszk.	5 576	5 640	b.d.
<i>izby</i>	izba	25 147	25 576	b.d.
<i>powierzchnia użytkowa mieszkań</i>	m ²	566 145	578 310	b.d.
Budynki mieszkalne w Gminie				
Ogółem	bud.	5 371	5 425	5 255
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
Ogółem				
<i>wodociąg</i>	mieszk.	5 187	5 251	b.d.
<i>ustęp splukiwany</i>	mieszk.	4 816	4 880	b.d.
<i>łazienka</i>	mieszk.	4 645	4 709	b.d.
<i>centralne ogrzewanie</i>	mieszk.	3 846	3 910	b.d.
Mieszkania wyposażone w instalacje - w %				
<i>wodociąg</i>	%	93,0	93,1	b.d.

<i>łazienka</i>	%	83,3	83,5	b.d.
<i>centralne ogrzewanie</i>	%	69,0	69,3	b.d.
Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki				
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania</i>	m ²	101,5	102,5	b.d.
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę</i>	m ²	30,5	31,1	b.d.
<i>mieszkania na 1000 mieszkańców</i>	mieszk.	300,3	303,4	b.d.

5. Infrastruktura społeczna Gminy Jabłonka

5.1 Oświata

Szkoły podstawowe prowadzone przez Gminę Jabłonka:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza w Jabłonce.
- Szkoła Podstawowa w Jabłonce – Borach
- Szkoła Podstawowa w Chyżnem
- Szkoła Podstawowa w Orawce
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Św. Jadwigi Królowej w Podwilku
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. ks. Jana Góralika w Podwilku
- Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Zubrzycy Dolnej
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Zubrzycy Górnej
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Marii Konopnickiej w Zubrzycy Górnej
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Kazimierza Wielkiego w Zubrzycy Górnej
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lipnicy Małej
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki w Lipnicy Małej
- Szkoła Podstawowa Nr 3 w Lipnicy Małej
- Gminne Przedszkole Samorządowe w Jabłonce
- Orawska Samorządowa Szkoła Muzyczna I stopnia

*Tabela 4. Informacja dotycząca edukacji szkolnej i przedszkolnej w Gminie Jablonka w latach 2017 - 2019.
Źródło: Dane instytucji.*

Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki w Lipnicy Małej			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	131	145	147
W tym liczba uczniów niepełnosprawnych/ Z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	2/2	2/3	2/4
	Do szkoły uczęszczają uczniowie posiadający orzeczenie o niepełnosprawności oraz posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Uczniowie ci mają dodatkowo nauczyciela wspomagającego, który pomaga im w codziennym funkcjonowaniu w szkole. Uczniowie objęci są pomocą psychologiczno-pedagogiczną zgodnie z zaleceniami poradni. W szkole nie ma klas integracyjnych. Szkoła dostosowana jest do potrzeb uczniów niepełnosprawnych.		
Liczba nauczycieli	20	20	19
Oddziały przedszkolne	W szkole są 2 oddziały przedszkolne, w których pracuje 2 nauczycieli wychowania przedszkolnego oraz nauczyciel języka angielskiego i nauczyciel religii. Z PUP w Nowym Targu na wniosek dyrektora szkoły przydzielona jest na okres 6 miesięcy pomoc do przedszkola, a na pozostały okres zatrudniona. Dzieci angażowane są do udziału w konkursach, akademiach oraz różnorodnych akcjach organizowanych na terenie szkoły.		
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	49	45	42
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	W powyższych latach realizowano następujące programy i brano udział w ogólnopolskich akcjach: Owoce i warzywa w szkole; Mleko w szkole; Trzymaj formę; Nie pal przy mnie, proszę; Czyste powietrze; Śniadanie daje moc; Ratujemy i uczymy ratować; Szkoła pamięta; Szkoła do hymnu; Razem na święta. Konkursy i zawody sportowe: Małopolski Konkurs Przyrodniczy, Małopolski Konkurs Biblijny, Małopolski Konkurs Humanistyczny, Małopolski Konkurs Matematyczny, Małopolski Konkurs Fizyczny, Małopolski Konkurs Języka Angielskiego, Konkurs Literacki im. Piotra Borowego, Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im A. Skupnia Florka, Różnorodne konkursy plastyczne, Konkurs Liczę się dla Jablonki, Biegi przełajowe o Puchar Wójta Gminy, Gminne Igrzyska w siatkówce, Gminne Igrzyska w mini piłce ręcznej, Gminne Igrzyska w piłce halowej, Konkurs Poznajemy Lasy Polski i ojczystą przyrodę, Gminny konkurs języka angielskiego, Międzyszkolny konkurs języka angielskiego. Uroczystości i akademie: Dzień Edukacji Narodowej, Ślubowanie kl. I, pasowanie na ucznia i czytelnika, Święto Niepodległości, Mikołajki, Przegląd kolęd i jasełek, Wspólne dzielenie się opłatkiem, składanie życzeń i wigilie klasowe, Dzień Babci i Dziadka, Walentynkowa poczta, Dzień poświęcony patronowi szkoły Tadeuszowi Kościuszce, Dzień Regionalny, Święto 3 Maja, Dzień Matki i Ojca, Dzień Dziecka i Sportu, Pożegnanie uczniów kl. VIII, Pożegnanie szkoły przez uczniów klasy VIII.		

Infrastruktura edukacyjna	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Tadeusza Kościuszki po rozbudowie została oddana do użytku 1 września 2013 r. sala gimnastyczna w lutym 2014 r. Budynek posiada 4 kondygnacje. Na najniższym poziomie jest szatnia oraz stołówka. Na parterze 1 sala lekcyjna, 2 sale oddziału przedszkolnego, biblioteka, sala gimnastyczna oraz sala przeznaczona na dodatkowe zajęcia. Na I piętrze są 4 sale lekcyjne, pokój nauczycielski i gabinet dyrektora. Na poddaszu są 4 sale lekcyjne, sala komputerowa, gabinet logopedy oraz pielęgniarki szkolnej, archiwum i magazyn.		
Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lipnicy Małej			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	119	125	118
W tym liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	-	1	1
	Do szkoły uczęszczają uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Uczniowie ci mają dodatkowo nauczyciela wspomagającego, który pomaga im w codziennym funkcjonowaniu w szkole. Uczniowie objęci są pomocą psychologiczno-pedagogiczną zgodnie z zaleceniami poradni.		
Liczba nauczycieli	18	23	20
Oddziały przedszkolne	W szkole są 2 oddziały przedszkolne, w których pracuje 2 nauczycieli wychowania przedszkolnego oraz nauczyciel języka angielskiego i nauczyciel religii. Dzieci biorą udział w konkursach, akademiach oraz różnorodnych akcjach organizowanych na terenie szkoły.		
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	W powyższych latach realizowano następujące programy i brano udział w ogólnopolskich akcjach: Owoce i warzywa w szkole, Mleko w szkole, Trzymaj formę, Nie pal przy mnie, proszę, Czyste powietrze, Szkoła pamięta, Szkoła do hymnu, Razem na święta. Konkursy i zawody sportowe: Małopolski Konkurs Przyrodniczy, Małopolski Konkurs Biblijny, Małopolski Konkurs Języka Angielskiego, Konkurs Literacki im. Piotra Borowego, Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im A. Skupnia Florka, Różnorodne konkursy plastyczne, Konkurs Liczę się dla Jabłonki, Biegi przełajowe o Puchar Wójta Gminy, Gminne Igrzyska w siatkówce, Gminne Igrzyska w mini piłce ręcznej, Gminne Igrzyska w piłce halowej, Konkurs Poznajemy Lasy Polski i Ojczyść Przyrodę, Gminny konkurs języka angielskiego, Międzyszkolny konkurs języka angielskiego. Uroczystości i akademie: Dzień Edukacji Narodowej, Ślubowanie kl. I, pasowanie na ucznia i czytelnika, Święto Niepodległości, Mikołajki, Przegląd kolęd i jasełek, Wspólne dzielenie się opłatkiem, składanie życzeń i wigilie klasowe, Dzień Babci i Dziadka, Walentynkowa poczta, Święto 3 Maja, Dzień Matki i Ojca, Dzień Dziecka i Sportu, Pożegnanie uczniów kl. VIII, Pożegnanie szkoły.		

Szkoła Podstawowa w Chyżnem			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	103	101	67
W tym liczba uczniów niepełnosprawnych/ zajęcia rewalidacyjno- wychowawcze w domu	2/1	2/1	1/1
Edukacja niepełnosprawnych uczniów	Realizowane były zajęcia edukacyjne zgodnie z potrzebami uczniów zgodnie z orzeczeniami. Szkoła współpracuje z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Rabce – Zdroju.		
Liczba nauczycieli	25	28	27
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	20	22	23
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	Uczniowie uczestniczyli w zajęciach rozwijających zainteresowania, zajęciach dydaktyczno- wyrównawczych, logopedycznych i korekcyjno- kompensacyjnych. Zorganizowano uroczystości szkolne udziałem zaproszonych gości: „Dzień Edukacji Narodowej” (z udziałem emerytowanych nauczycieli i pracowników szkoły), ślubowanie uczniów klasy I szkoły podstawowej i gimnazjum (z udziałem rodziców), wigilia z zaproszonymi emerytowanymi nauczycielami i pracownikami obsługi, Dzień Babci i Dziadka” dla zaproszonych babć i dziadków wszystkich dzieci/uczniów oraz „Dzień Matki” dla mam wszystkich dzieci/uczniów, dzień otwarty w oddziale przedszkolnym. Uczniowie brali udział w uroczystościach poza szkołą: Święto Niepodległości – uroczystości gminne, Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Krakowie. Szkoła była organizatorem gminnej akademii z okazji Dnia Edukacji Narodowej. Prowadzono działalność charytatywną poprzez udział w ogólnopolskiej akcji „Góra Grosza” , szkolnych akcji „Pączek dla Kamila”, akcji „Kiermasz wielkanocny” oraz całorocznym projekcie szkolnym „Druga szansa dla zakrętki”. Uczniowie uczestniczyli w konkursach przedmiotowych i artystycznych organizowanych przez szkołę oraz pozaszkolnych, a także w zawodach sportowych oraz wycieczkach szkolnych. Realizowane programy dodatkowe: „Owoce i warzywa w szkole”, „Mleko w szkole”, „Odblaskowa szkoła”, „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Spinka”, „SKS w szkole”, „Rekord dla Niepodległej”, „Narodowy program rozwoju czytelnictwa”, „Aktywna tablica”.		
Infrastruktura edukacyjna	Szkoła Podstawowa w Chyżnem funkcjonuje w budynku oddanym do użytku w wrześniu 1984 roku. Szkoła posiada 9 sal lekcyjnych, pracownię komputerową, jadalnię/świetlicę, szatnie, salę gimnastyczną z zapleczem sanitarnym, bibliotekę szkolną, gabinet pedagoga/psychologa/logopedy oraz plac zabaw. Na terenie szkolnym znajduje się wielofunkcyjne boisko sportowe oddane do użytku w 2016 roku oraz ogólnodostępna siłownia zewnętrzna dostępna od 2019 roku.		

Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Zubrzycy Dolnej			
	2017/2018	2018/2019	
Liczba uczniów	173	175	
Liczba nauczycieli	29	29	
Oddziały przedszkolne	2	2	
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	45	48	
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	Prowadzono zajęcia w ramach Szkolnych Klubów Sportowych Udział w projekcie: „Rzeki Karpackie – Czysta Natura 2000” „Czysta Małopolska” „Mieć wyobraźnię miłosierdzia” „Kubusiowi przyjaciele natury” - w oddziałach przedszkolnych Udział w ogólnopolskim programie „Zachowaj trzeźwy umysł” Realizacja programu „Program dla szkół” Dni bezpiecznego internetu – organizacja zajęć na terenie szkoły Spotkanie rodziców z Panem Markiem Szczotkowskim na temat „Co to znaczy być szczęśliwym rodzicem - świadome kształtowanie kompetencji rodzicielskich” Udział w konkursie BRD działalność Koła Wolontariatu Spotkania z wychowankami Barki - pierwszy dzień wiosny	Udział w projekcie: „Pięć porcji zdrowia w szkole” „Mieć wyobraźnię miłosierdzia” „Ptaki babiogórskiego pogranicza” Debata fonoholizm Dni bezpiecznego internetu – organizacja międzyszkolnego konkursu Udział w konkursie BRD działalność Koła Wolontariatu Udział w ogólnopolskim programie „Zachowaj trzeźwy umysł” Realizacja programu ' Program dla szkół’ Prowadzono zajęcia w ramach Szkolnych Klubów Sportowych Spotkanie z księdzem Rafałem Cyfką – dyrektorem krakowskiego oddziału Pomoc Kościołowi w potrzebie Spotkania z wychowankami Barki - pierwszy dzień wiosny	
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Św. Jadwigi Królowej w Podwilku			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	77	92	92
W tym liczba uczniów niepełnosprawnych	-	-	1
Liczba nauczycieli	21	28	25
Oddziały przedszkolne	1	1	1
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	25	21	23

Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	W szkole są realizowane różne zajęcia pozalekcyjne: sportowe, szachowe, turystyczno-krajoznawcze, przedmiotowe. Dzieci biorą udział w konkursach przedmiotowych, plastycznych oraz w zawodach sportowych, uzyskując dobre wyniki. Każdego roku są organizowane okolicznościowe akademie. Zaprasza się babcie i dziadków z okazji ich święta 21 stycznia, a także mamy na uroczystość Dnia Matki (26 V). Od 2017 roku w Dzień Wagarowicza w szkole organizuje się międzyklasowy konkurs czytelniczy. Służy on rozwijaniu czytelnictwa wśród uczniów. Do szkoły zapraszamy przedstawicieli różnych zawodów, poznajemy region – jego specyfikę. Wycieczki po okolicy piesze (dla młodszych uczniów), rowerowe dla starszych. Klasy 0-III na warsztaty jeżdżą Muzeum – Orawskiego Parku Etnograficznego w Zubrzycy Górnej. W roku szkolnym 2017/2018 - Udział w programach: „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole”; w rządowym programie „Posiłek w szkole i w domu” we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jabłonce. Współpraca z SANEPID-em w ramach następujących programów profilaktycznych: Bieg po zdrowie (kl. IV), Czyste powietrze wokół nas (oddział przedszkolny), Nie pal przy mnie proszę (I-III), Znajdź właściwe rozwiązanie (V-VIII). Prowadzono akcje charytatywne: zbiórka nakrętek plastikowych, Góra Grosza. Pozyskano od firmy Stach-Gont stroje sportowe. W roku szkolnym 2018/2019 - Księgozbiór szkolny został wzbogacony z funduszy Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Ze środków ministerialnych zostały zakupione pomoce dydaktyczne z: fizyki, chemii, biologii i geografii. W ogrodzie szkolnym zainstalowano budkę meteorologiczną – obserwację pogody od marca prowadzili uczniowie kl. IV pod kierunkiem nauczyciela przyrody. Pomocą psychologiczno-pedagogiczną objęto uczniów zgodnie z prawem, organizując zajęcia specjalistyczne. Udział w programach: „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole”, prowadzono dożywanie uczniów we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Prowadzono akcje charytatywne: zbiórka nakrętek plastikowych, Góra Grosza, zbiórka skarpet i rękawiczek dla podopiecznych ss. albertynek. Współpraca z SANEPID-em w ramach następujących programów profilaktycznych: Bieg po zdrowie (kl. IV), Czyste powietrze wokół nas (oddział przedszkolny), Nie pal przy mnie proszę (I-III), Znajdź właściwe rozwiązanie (V-VIII). Uczniowie wraz z nauczycielami przygotowali gminną akademię z okazji setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Pozyskano z Urzędu Gminy Jabłonka stroje sportowe. Pierwszy rok uczestnictwa w zajęciach sportowych w ramach programu Szkolny Klub Sportowy. Zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu po 1 godzinie. Systematycznie w zajęciach brało udział 15 uczniów z kl. V-VIII. W ramach tych zajęć rozwijają oni swoje umiejętności techniczne z zakresu gier zespołowych (piłka nożna, piłka ręczna) oraz lekkoatletyki. W roku szkolnym 2019/2020 - Zorganizowano zajęcia specjalistyczne w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Do szkoły uczęszcza jeden uczeń z orzeczeniem, któremu zapewnia się zajęcia rewalidacyjne (2h tygodniowo). Udział w programach: „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole”; w rządowym programie „Posiłek w szkole i w domu” we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rabie Wyżnej.
--	---

	Społeczność szkolna wsparła Koło PSONI w Jabłonce („Barka”). Prowadzono akcje charytatywne: zbiórka skarpet i rękawiczek (przed Bożym Narodzeniem) oraz kosmetyków na 8 marca dla podopiecznych ss. Albertynek; w listopadzie udział w akcji Misie Ratownicze w akcji pomagają – zbiórka artykułów higienicznych i środków czystości dla najuboższych. Udział uczniów kl. V, VI i VII w Programie edukacyjno-profilaktycznym pt. „Debata”, którego celem było kształtowanie zdrowego stylu życia, promowania postaw i zachowań abstynenckich, odkłamywanie błędnych i kształtowanie prawidłowych przekonań normatywnych dotyczących środków psychoaktywnych. Współpraca z SANEPID-em w ramach następujących programów profilaktycznych: Bieg po zdrowie (kl. IV), Czyste powietrze wokół nas (oddział przedszkolny), Nie pal przy mnie proszę (I-III), Znajdź właściwe rozwiązanie (V-VIII). W ramach projektu edukacyjnego „Czysta Małopolska” udział w konkursie plastycznym „Zdrowo żyj!”. Uczniowie kl. I brali udział w akcji „Przygody Szkolnego Gangu Słodziaków”. Udział uczniów kl. I-III w programie Akademia Puchatka o bezpieczeństwie na drodze. Udział w zajęciach sportowych w ramach programu Szkolny Klub Sportowy. Zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu po 1 godzinie. Systematycznie w zajęciach brało udział 15 uczniów z kl. V-VIII. W ramach tych zajęć rozwijają oni swoje umiejętności techniczne z zakresu gier zespołowych (piłka nożna, piłka ręczna) oraz lekkoatletyki. Od kwietnia 2020 roku szkoła została włączona do OSE, czyli Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej.	
Infrastruktura edukacyjna	Budynek szkoły po modernizacji oddano do użytku w 1994 roku. Szkoła posiada 7 sal lekcyjnych, salę komputerową, salkę sportową, bibliotekę szkolną (wydzielona z górnego korytarza szkolnego), szatnię dla uczniów (dzieci oddziału przedszkolnego mają szafki). Przed szkołą w ogrodzie jest zorganizowany plac zabaw.	
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Zubrzycy Górnej		
	2017/2018	2018/2019
Liczba uczniów	95	113
Liczba nauczycieli	19	21
Oddziały przedszkolne	2	1
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	37	24
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	Brano udział w programach: „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole”, prowadzono dożywanie dzieci przy współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Ściśle współpracowano z Babiogórskim Parkiem Narodowym, Orawskim Centrum Kultury, Orawską Biblioteką	Objęto dzieci pomocą psychologiczno-pedagogiczną zgodnie z literą prawa organizując zajęcia specjalistyczne. Brano udział w programach: „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole”, "Aktywna Tablica" - otrzymane dofinansowanie, złożony

	Publiczną, Muzeum Etnograficznym, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Policją, pielęgniarką szkolną. Prowadzono akcje charytatywne: zbiórka nakrętek plastikowych, artykułów plastycznych, sprzedaż kartek świątecznych, cegiełek, Góra Grosza, akcji Po pierwsze człowiek, Herbata dla ubogiego brata, Skarpety dla bezdomnych, grupa kolędnicza zbierała datki na misję. Zorganizowano uroczystości środowiskowe, m.in. Dzień Babci, Festyn Rodzin, żywą lekcję historii, Szkoła uczestniczyła w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa.	wniosek o dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne do przedmiotów przyrodniczych, szkoła uczestniczyła w „Internetowym Teatrze dla Szkół”. Ścisłe współpracowano z Radą Rodziców, Babiogórskim Parkiem Narodowym, Orawskim Centrum Kultury, Orawską Biblioteką Publiczną, Muzeum Etnograficznym, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Ochotniczą Straż Pożarną, Policją, pielęgniarką szkolną. Prowadzono akcje charytatywne: zbiórka nakrętek plastikowych, artykułów plastycznych, sprzedaż kartek świątecznych, cegiełek, Góra Grosza, grupa kolędnicza zbierała datki na misję, aktywnie działała grupa wolontariatu. Założono stronę internetową szkoły.	
Infrastruktura edukacyjna	Od roku 2018 rozpoczęto rozbudowę szkoły i budowę sali gimnastycznej. Szkoła posiada 7 sal lekcyjnych, salę komputerową, bibliotekę szkolną, szatnię dla dzieci. Na zewnątrz znajduje się małe boisko sportowe i plac zabaw.		
Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Marii Konopnickiej w Zubrzycy Górnej			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkoły	275	261	241
W tym liczba uczniów niepełnosprawnych	3	4	3
Liczba nauczycieli	34	32	30
Oddziały przedszkolne	1 oddział „0” 1 oddział przedszkolny, 1 punkt przedszkolny	1 oddział „0” 1 oddział przedszkolny, 1 punkt przedszkolny	1 oddział „0” 1 oddział przedszkolny, 1 punkt przedszkolny
			Zajęcia sportowe – Małopolski Szkolny Klub Sportowy
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	W szkole odbywały się różnorodne zajęcia pozalekcyjne m. in. kółko polonistyczno-recytatorskie, sportowe, ortograficzne, językowe (angielski i niemiecki) oraz zajęcia komputerowe. Uczniowie mają możliwość wyrównywania braków w wiedzy na licznych zajęciach wyrównawczych np. z matematyki, języka polskiego, języka angielskiego, organizowane są również zajęcia wyrównawcze dla uczniów edukacji wczesnoszkolnej. W szkole prowadzone są zajęcia wspierające uczniów w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.		

	Szkoła brała udział w akcjach charytatywnych „Misie ratownicze”, zakrętki dla niepełnosprawnej Lenki, skarpety dla bezdomnych, żywność długoterminowa dla bezdomnych, pomoc dla Neli. Szkoła brała udział w realizacji projektów: „Odblaskowa Szkoła”; „Trzymaj formę”; Ogólnopolska kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł - Na skrzydłach Przyjaźni”; X edycja Małopolskiego Projektu „Mieć Wyobraźnię Miłosierdzia”; „Europejski Kodeks Do Walki z Rakiem”; „Nie pal przy mnie, proszę”.		
Infrastruktura edukacyjna	Szkoła posiada 18 klas lekcyjnych, w tym 1 pracownię komputerową – razem 15 stanowisk z dostępem do Internetu, 10 pracowni wyposażonych w tablice interaktywne, 1 pracownię językową – razem 12 stanowisk, 1 pracownię biologiczno-chemiczną. Nauka odbywa się w systemie jednozmianowym. W szkole funkcjonują 2 biblioteki. Szkoła posiada salę sportową o powierzchni 312 m². Pod patronatem szkoły funkcjonuje przy szkole boisko sportowe „Orlik”.		
Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Kazimierza Wielkiego w Zubrzycy Górnej			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkoły	116	128	124
W tym liczba uczniów niepełnosprawnych	1	1	2
Edukacja niepełnosprawnych uczniów	W szkole udzielana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego poprzez organizację zajęć rewalidacyjnych. Ponadto dzieci posiadające opinię lub orzeczenie uczestniczą w zajęciach specjalistycznych na terenie szkoły: zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze. Dla uczniów, którzy posiadają opinie i orzeczenia zostały opracowane i wdrożone dostosowania metod i form do ich indywidualnych potrzeb. Jeden uczeń realizuje zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia. 2 dzieci w w/w okresach realizowało nauczanie indywidualne.		
Liczba nauczycieli	21	22	21
Oddziały przedszkolne	1	1	1
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	W szkole realizowane są różne zajęcia pozalekcyjne. Dzieci biorą udział w konkursach przedmiotowych, plastycznych oraz w zawodach sportowych. Każdego roku organizowane są akademie okolicznościowe. Zapraszani są dziadkowie i babcie z okazji swojego święta oraz mamy na uroczystość Dnia Matki. Szkoła przygotowuje swoich uczniów do udziału w różnego rodzaju konkursach, organizuje imprezy o dużych walorach dydaktycznych i wychowawczych, angażuje uczniów w różnego rodzaju akcje charytatywne, organizuje spotkania z ciekawymi mieszkańcami Orawy, organizuje wycieczki (jest inicjatorem i organizatorem od wielu lat prawie corocznych wyjazdów uczniów nad Morze Bałtyckie – zielona szkoła). Umożliwia studentom odbycie praktyk, dzieląc się swoją wiedzą i doświadczeniem. Szkoła współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Nowym Targu. Organizowała staż dla osób w sekretariacie szkolnym na stanowisku: sekretarka, referent administracyjny oraz asystent nauczyciela przedszkola. W szkole odbywały się różnorodne zajęcia pozalekcyjne. Uczniowie mają możliwość wyrównywania braków w wiedzy na zajęciach		

	wyrównawczych z matematyki, języka polskiego, języka angielskiego. W szkole prowadzone są zajęcia wspierające uczniów w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Szkoła brała udział w akcjach charytatywnych: „Misie ratownisie”, zakrętki dla niepełnosprawnej Lenki, skarpety dla bezdomnych, żywność długoterminowa dla bezdomnych, pomoc dla Neli, zbiórka artykułów plastycznych, sprzedaż kartek świątecznych, cegiełek, Góra Grosza, grupa kolędnicza zbiera corocznie datki na misję. W roku 2019 uczniowie wraz z nauczycielami przygotowali gminną akademię z okazji DEN. Szkoła brała udział w realizacji projektów: „Trzymaj formę”, „Nie pal przy mnie, proszę”, „Bieg po zdrowie”. Szkoła bierze udział w programach: „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole”.		
Infrastruktura edukacyjna	Nauka odbywa się w systemie jednozmianowym. W szkole funkcjonuje biblioteka. Na zewnątrz znajduje się małe boisko sportowe.		
Szkoła Podstawowa Jabłonka-Bory			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	57	58	57
Liczba nauczycieli	20	23	18
Oddziały przedszkolne	1		
Liczba dzieci	17	16	13
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	Uczniowie uzyskują bardzo dobre wyniki z egzaminu ósmoklasisty. Dzieci biorą udział w różnorodnych konkursach plastycznych i przedmiotowych oraz zawodach sportowych, gdzie uzyskują wysokie wyniki. W szkole realizowane są zajęcia pozalekcyjne takie jak: kółko regionalne, plastyczne, sportowe, informatyczne, języka angielskiego, polonistyczne, matematyczne, ortograficzne oraz zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze. Szkoła od lat współpracuje z „Barką”. Co roku organizowane są liczne akcje charytatywne min. zbiórka słodczy dla „Barki”, zbiórka pieniędzy dla Afryki i dla „Barki”, góra grosza, „Pomóż i Ty”, zbiórka nakrętek, puszek aluminiowych dla Lenki Cholewy, „Kredkobranie”, „Misie ratownisie”, „Gaszynchallenge”, „Razem na Święta”, „Skarpety i rękawiczki dla bezdomnych”, zbiórka makulatury, Kolędniczy misyjni. Szkoła organizuje także warsztaty/spotkania z ciekawymi ludźmi: Niewidomi niepełnosprawni nie gryzą; Spotkanie z panią Anną Krupą niepełnosprawną nauczycielką z Piekielnika (bez rąk); Z leśnikami z Państwowych Lasów Powiatowych w NT; Warsztaty artystycznie z paniami z koła gospodyń wiejskich w Jabłonce-Bory. W szkole realizowane są następujące programy: Szkłanka mleka; Owoce w szkole; Czyste powietrze wokół nas; Nie pal przy mnie proszę; Znajdź właściwe rozwiązanie; Bieg po zdrowie; Zachowaj trzeźwy umysł; Dorastamy asertywnie.		

Szkoła Podstawowa Nr 2 im. ks. Jana Góralika w Podwilku			
	2020/2021		
Liczba uczniów	117		
Liczba nauczycieli	23		
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	Od 2017 do 2019 w Szkole Podstawowej Nr 2 w Podwilku realizowano następujące projekty: Program dla szkół (57 uczestników), Nie pal przy mnie proszę (szkoła podstawowa I-III), Trzymaj formę (klasy IV- VIII), Kampania NARKOGOOGLE i ALKOGOOGLE. Akcje charytatywne dla potrzebujących (zbieranie nakrętek, środków czystości, żywności dla ubogich), Organizacja wigilii dla seniorów w OCK, Nadanie szkole imienia Ks. Jana Góralika, Organizacja symbolicznego pogrzebu ks. Jana Góralika w Podwilku, Artystyczna oprawa otwarcia remizy w Podwilku, współorganizacja 250 - lecia Parafii Podwilk, Aktywna tablica, Narodowy Fundusz rozwoju czytelnictwa, 100 rocznica śmierci Matonoga.		
Infrastruktura edukacyjna	Budynek posiada 10 sal lekcyjnych, sale informatyczną, pracownię językową, świetlicę, salę gimnastyczną, salę logopedyczną, pokój pedagoga, bibliotekę, stołówkę, kuchnię, szatnię. Powierzchnia użytkowa to ponad 1858m2. Na zewnątrz znajduje się boisko do koszykówki oraz szkolny plac zabaw.		
Szkoła Podstawowa nr 3 w Lipnicy Małej			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	230	198	154
W tym liczba uczniów niepełnosprawnych/ z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	2/2	2/3	2/4
Edukacja niepełnosprawnych uczniów	Do szkoły uczęszczają uczniowie posiadający orzeczenie o niepełnosprawności oraz posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, przy czym dla 2 uczniów zatrudniono nauczycieli współorganizujących kształcenie (dla jednego w wymiarze 5 godz. drugiego 20 godz.). Uczniowie objęci są pomocą psychologiczno-pedagogiczną zgodnie z zaleceniami poradni. W szkole nie ma klas integracyjnych. Szkoła dostosowana jest do potrzeb uczniów niepełnosprawnych.		
Liczba nauczycieli	26	27	28
Oddziały przedszkolne	2	2	2
Liczba dzieci	49	45	42
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane	W powyższych latach realizowano następujące programy i brano udział w ogólnopolskich akcjach: Owoce i warzywa w szkole, Mleko w szkole, Trzymaj formę, Nie pal przy mnie, proszę, Czyste powietrze, Śniadanie daje moc, Ratujemy i uczymy ratować, Szkoła pamięta, Szkoła do hymnu, Razem na święta. Uczniowie pod kierunkiem nauczycieli brali udział w różnorodnych		

uroczystości i akademie	konkursach i zawodach sportowych, m.in. Małopolski Konkurs Przyrodniczy, Małopolski Konkurs Biblijny, Małopolski Konkurs Humanistyczny, Małopolski Konkurs Matematyczny, Małopolski Konkurs Języka Angielskiego, Konkurs Literacki im. Piotra Borowego, Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im A. Skupnia Florka, Różnorodne konkursy plastyczne, Konkurs Liczę się dla Jabłonki, Biegi przełajowe o Puchar Wójta Gminy, Gminne Igrzyska w siatkówce, Gminne Igrzyska w piłce halowej, Konkurs Poznajemy Lasy Polski i ojczystą przyrodę, Gminny konkurs języka angielskiego, Międzyszkolny konkurs języka angielskiego. W szkole przygotowywane były różne uroczystości i akademie m.in: Dzień Edukacji Narodowej, Ślubowanie kl. I połączone z pasowaniem na ucznia, Święto Niepodległości, Dzień Zdrowego Żywienia, Mikołajki, szkolne kolędowanie, wigilie klasowe, Dzień Babci i Dziadka, Walentynkowa pocztą, Święto 3 Maja, Dzień Matki i Ojca, Dzień Dziecka i Sportu, Pożegnanie uczniów najstarszych klas i zakończenie roku szkolnego.		
Infrastruktura edukacyjna	Szkoła jest dwukondygnacyjna (użytkowane jest przyziemie, parter, pięto, poddasze). Na najniższym poziomie są szatnie, łazienki, kuchnia oraz stołówka i magazynki: sportowe, socjalne. Na parterze są m.in. 2 sale lekcyjne, 2 sale oddziału przedszkolnego, biblioteka, sala gimnastyczna, mini- siłownia oraz gabinet. Na I piętrze są 4 sale lekcyjne, pokój nauczycielski i gabinet dyrektora oraz gabinet logopedy i psychologa, sala na zajęcia indywidualne. Na poddaszu są 3 sale lekcyjne, sala komputerowa, pracownia językowa, sala na zajęcia specjalistyczne indywidualne lub w małych grupach, gabinet pedagoga oraz pomieszczenie dodatkowe biblioteki szkolnej (magazyn min. starych podręczników).		
Szkoła Podstawowa w Orawce			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	99	99	97
Liczba nauczycieli	18	20	22
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	Szkoła bierze udział w programach: „Szklanka mleka” i „Owoce w szkole”. Realizowano ogólnopolski program edukacyjny „Akademia Bezpiecznego Puchatka”, program we współpracy z PSSE „Trzymaj formę”, „Nie pal przy mnie, proszę”.		
Infrastruktura edukacyjna	Placówka jest typową szkołą wiejską. Bazę lokalową szkoły stanowi 7 sal lekcyjnych, sala komputerowa i sala gimnastyczna. Z jednej sali lekcyjnej utworzono pracownię językową. Ponadto w szkole znajduje się biblioteka, gabinet dla pedagoga, kuchnia z jadalnią, szatnia w formie indywidualnych szafek na korytarzach. Na zewnątrz znajduje się wybudowany w 2011 roku plac zabaw w ramach programu „Radosna Szkoła”. W roku 2007 szkoła otrzymała w pełni wyposażoną pracownię informatyczną współfinansowaną z funduszy Unii Europejskiej, w skład której weszło 10 komputerów, projektor, skaner, drukarka laserowa i komputery przenośne. Szkoła posiada także stały dostęp do Internetu. Biblioteka szkolna liczy około 5500 woluminów, wyposażona jest 4 komputery z przeznaczeniem dla uczniów i z dostępem do Internetu. We wrześniu		

	2020 roku w szkole podłączono sieć internetową OSE. W 2018 roku otwarto boisko szkolne „Orlik”.	
Gminne Przedszkole Samorządowe w Jabłonce		
	2017/2018	2018/2019
Liczba dzieci	280	294
Liczba dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego	5	4
Liczba oddziałów	13	14
Liczba pracowników pedagogicznych	26	28
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	Przedszkole realizowało Programy Wychowania Przedszkolnego obejmujące podstawę programową oraz: Program edukacji antynikotynowej „Czyste powietrze wokół nas”, Zmodyfikowana kampania społeczna „Cała Polska czyta dzieciom”, Program edukacyjny o tematyce ekologicznej „Kubusiowi przyjaciele natury”, Ogólnopolski Program Edukacji Zdrowotnej dla Przedszkolaków „Akademia Aquafresh”, Program ogólnopolski program profilaktyki zdrowotnej koncentrujący się na zwalczaniu wschawicy „Problem z głowy”. Dzieci brały udział w konkursach plastycznych, recytatorskich, gwarowych, tanecznych, śpiewu na szczeblu ogólnopolskim, regionalnym, gminnym, między przedszkolnym. Przedszkolaki angażowały się także w różne uroczystości i wydarzenia takie, jak: „Dzień Jesieni”, „Dzień Edukacji Narodowej”, „Święto Niepodległości”, „Andrzejki”, „Mikołajki”, „Wigilia w przedszkolu”, „Jasełka”, „Dzień Babci i Dziadka”, „Bal Karnawałowy”, „Powitanie Wiosny”, „Dzień Ziemi”, „Dzień Mamy i Taty”, „Dzień Dziecka”. Organizowane były również wyjazdy i wycieczki do „Orawskiego Parku Etnograficznego”, teatru	Przedszkole realizowało Programy Wychowania Przedszkolnego obejmujące podstawę programową oraz roczny plan pracy: „Literatura dziecięca - KSIĄŻKA MOIM PRZYJACIELEM”. Programy dodatkowe: Program edukacji antynikotynowej „Czyste powietrze wokół nas”, Zmodyfikowany Program „Cała Polska czyta dzieciom”, Program edukacyjny o tematyce ekologicznej „Kubusiowi przyjaciele natury”, Akcja „Czytanie na dywanie”, Program edukacyjny „Mamo, tato wole wodę”, „Kącik wędrującej książki”, projekt „Mały miś w świecie wielkiej literatury”, Ogólnopolski Program Edukacji Zdrowotnej dla Przedszkolaków „Akademia Aquafresh”. Dzieci brały udział w konkursach literacko-plastycznych, plastycznych, recytatorskich, gwarowych, tanecznych, śpiewu, teatralnych na szczeblu ogólnopolskim, regionalnym, gminnym, między przedszkolnym. Przedszkolaki angażowały się także w różne uroczystości i wydarzenia takie, jak: „Dzień Przedszkolaka”, „Dzień Jesieni”, „Dzień Edukacji Narodowej”, „Święto Niepodległości”, „Zabawy Andrzejkowe”, „Mikołajki”, „Wigilia w przedszkolu”, „Jasełka”, „Dzień Babci

	„Rabcio”, ZOO, oraz kina. Gminne Przedszkole współpracuje z miejscowymi instytucjami (Bank, Kościół, Wspólnota leśna - Urbar, Babiogórski Park Narodowy, Ochotnica Straż Pożarna, Policja, OPS).	i Dziadka”, „Bał Karnawałowy”, „Powitanie Wiosny”, „Dzień Ziemi”, „Dzień Mamy i Taty”, „Dzień Dziecka”. Organizowane były również wyjazdy i wycieczki do „Orawskiego Parku Etnograficznego” w Zubrzycy Górnej, ZOO w Krakowie, „Castoramy” w Nowym Targu na zajęcia warsztatowe oraz do kina.	
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza w Jablonce			
	2017	2018	2019
Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkoły	557	550	479
W tym liczba uczniów niepełnosprawnych	7	6	8
Liczba nauczycieli	56	54	49
Realizowane programy dodatkowe, udział w konkursach i zawodach sportowych, przygotowywane uroczystości i akademie	Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II, Trzymaj formę, Znajdź właściwe rozwiązanie, Orawa dzieciom Afryki, programy profilaktyczne: Nie pal przy mnie proszę, Owoce i warzywa, Kubusiowi przyjaciele, Szklanka mleka	Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II, Trzymaj formę, Znajdź właściwe rozwiązanie, Orawa dzieciom Afryki, programy profilaktyczne: Nie pal przy mnie proszę, Owoce i warzywa, Kubusiowi przyjaciele, Szklanka mleka	Małopolskie Talenty, Trzymaj formę, Znajdź właściwe rozwiązanie, Orawa dzieciom Afryki, programy profilaktyczne: Nie pal przy mnie proszę, Owoce i warzywa, Kubusiowi przyjaciele, Szklanka mleka
Infrastruktura edukacyjna	Budynek szkoły posiada 29 sal w tym 2 pracownie komputerowe, 1 pracownia języków obcych, pracownie przedmiotowe, ponadto hale sportową, świetlicę, bibliotekę szkolną, gabinet pedagoga i psychologa szkolnego, kuchnię oraz szatnię. Szkoła posiada siłownię wyposażoną w urządzenia rekreacyjno-sportowe, piaskownicę ze skocznią w dal, boisko do gry w piłkę ręczną i piłkę siatkową. Obiekt szkolny jest monitorowany wewnątrz i na zewnątrz. Całkowita powierzchnia nieruchomości gruntów wynosi 8608 m ² w tym 3563,20 m ² to tereny zielone.		
Opis działalności klubów sportowych	Uczniowie szkoły biorą udział w zawodach sportowych zgodnie z harmonogramem na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Zajmują czołowe lokaty. W szkole działa Szkolny Klub Sportowy oraz klub „ Niedźwiedzie Orawy” (siłowanie na reke).		

5.2 Kultura

Orawskie Centrum Kultury

Orawskie Centrum Kultury w Jabłonce jako samorządowa instytucja kultury organizuje i prowadzi działalność kulturalną w gminie Jabłonka. Realizuje działania z zakresu ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego Orawy, edukacji artystycznej, kształtowania wzorów i nawyków aktywnego uczestnictwa w kulturze. Działalność OCK związana jest z różnymi dziedzinami kultury i sztuki, w szczególności z tradycyjną kulturą ludową Orawy.

Powyższe cele realizowane są m.in. poprzez:

- Organizację cyklicznych imprez, takich jak: Orawskie kolędowanie, Ferie w OCK, Przegląd Orkiestr Dętych na Orawie, Orawa Dzieciom Afryki, Orawski Dzień Dziecka, Wakacje w OCK, Orawskie Lato, Kiermasz Orawskiej Sztuki, Małolipnickie Grzybobranie, Orawskie Dożynki, Festiwal Piosenki Religijnej na Orawie „Stabat Mater”, Narodowe Święto Niepodległości, Mikołajki.
- Organizację wydarzeń we współpracy z innymi podmiotami, np. z Małopolskim Centrum Kultury Sokół w Nowym Sączu „Posiady Teatralne na Orawie” – Małopolskie Spotkanie Teatrów Amatorskich w Jabłonce oraz Małopolski Przegląd Dorobku Artystycznego i Kulinarne Kół Gospodyń Wiejskich.
- Prowadzenie warsztatów i zajęć artystycznych dla dzieci i młodzieży, w tym zajęcia plastyczne, muzyczne (gra na pianinie, gitarze, akordeonie) oraz zajęcia regionalne – nauka gry na skrzypcach i basach.
- Organizowanie wystaw m.in. wystawa historyczna „Porucznik Wendelin Dziubek”, wystawa ikon „Ikona modlitwą spojrzenia”, wystawa malarstwa „W ogrodach cywilizacji”.
- Prowadzenie działalności wydawniczej. OCK wydało m.in. albumy książkowe „Wielokulturowe Krajobrazy Orawy” oraz „Strój Górnej Orawy”, płyty: „Orawskie oraz „Pozbacowane Nuty”.
- Organizowanie konkursów, festiwali i przeglądów, w tym: „Konkurs Wiedzy o Orawie”, „Konkurs Wybitni Orawianie”, konkurs literacki i plastyczny „Mikołajki”, Przegląd Kapel, Instrumentalistów i Śpiewaków Ludowych „Orawski Zbyrcok”. Również tradycyjne konkursy: konkurs na Nojpiyknijsy orawski moj, konkursy dożynkowe (wieńce, powozy i grupy dożynkowe), konkursy podczas Orawskiego Lata (masło moje masło, popisy hajduków).

- Organizację seansów filmowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych „Kino w OCK”.
- Współpracę z orawskimi zespołami, muzykami, orkiestrami dętymi, kołami gospodyń wiejskich i stowarzyszeniami oraz instytucjami.
- Promowanie orawskiej kultury w kraju i zagranicą np. „Dzień orawski” na Targach Sztuki Ludowej w Krakowie, występy orawskich muzyków w miastach partnerskich gminy Jabłonka.
- Realizację projektów, m. in. realizowany w latach 2018-2019 mikroprojekt – „Ożywienie tradycji i zwyczajów naszych przodków” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Program współpracy Transgranicznej INTERREG V-A Polska –Słowacja 2014-2020 oraz III Przegląd Kapel, Instrumentalistów i Śpiewaków Ludowych w 2018 roku dofinansowany ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Kultura Interwencji 2018. EtnoPolska.”.

Orawska Biblioteka Publiczna

Podstawowym zadaniem Orawskiej Biblioteki Publicznej jest zaspokajanie potrzeb czytelniczych oraz upowszechnianie wiedzy i rozwoju kultury mieszkańców. Biblioteka swoje zadania realizuje bezpośrednio w swojej siedzibie, oraz za pośrednictwem filii w miejscowościach Chyżne, Lipnica Mała, Podwilk, Zubrzyca Górna, Zubrzyca Dolna. Biblioteki publiczne są dostępne dla wszystkich mieszkańców. Gromadzą, opracowują i udostępniają zbiory ze wszystkich dziedzin wiedzy. Dostarczają wiedzy ogólnej za pośrednictwem zgromadzonych zbiorów. Upowszechniają czytelnictwo książek, czasopism i innych dokumentów piśmienniczych. Biblioteki biorą udział we wspomaganiu kształcenia ogólnego i zawodowego, kształtują kulturę społeczeństwa, służą kulturalnej rozrywce użytkowników. Biblioteki realizują usługi informacyjne dla potrzeb lokalnej społeczności. Biblioteki udostępniają swe zbiory w dwóch podstawowych formach na miejscu i na zewnątrz. Oprócz tego organizowane są spotkania autorskie, konkursy, konferencje oraz różne wydarzenia kulturalne.

W latach 2017-2019 miały miejsce następujące wydarzenia:

Rok 2017

- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon I
- Lekcja biblioteczna kl. I-II Szkoły Niepublicznej
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon II
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon III

- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon IV
- Ferie w bibliotece. Warsztaty dla dzieci – Kartka walentynkowa.
- Ferie w bibliotece. Warsztaty dla dzieci – bransoletki de coupe
- Ferie w bibliotece. Warsztaty dla dzieci – ozdoby filcowe
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon V
- Ferie w bibliotece. Warsztaty dla dzieci – kwiaty z papieru
- Lekcja biblioteczna kl. II a LO
- Wystawa fotografii Łukasza Sowińskiego „Jedna taka chwila”
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon VI
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon VII
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon VIII
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon IX
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon X
- Wystawa kartki świątecznej ze zbiorów ks. Władysława Pilarczyka
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon XI
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon XII
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon XIII
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon XIV
- VII Śląsko-Górska Biesiada Poetycka
- Konkurs biblioteczny „Jedno pytanie” Kupon XV
- Wizyta dzieci z Niepublicznego Przedszkola w Jabłonce
- IV Podhalański Konkurs Czytelniczy Gwarowych Tekstów Literatury Regionalnej „Góralskie cytanie” III EDYCJA ORAWSKA
- Spotkanie autorskie ze Zbigniewem Kołbą dzieci z SP w Lipnicy Wielkiej. Promocja książki „Znajdź mnie i odwiedź”
- Warsztaty zabawki drewnianej
- „Orawskie Lato” –pomoc w organizacji
- Wystawa „Święci i błogosławieni ze zbiorów ś. p. ks. Władysława Pilarczyka
- Warsztaty z ceramiki.
- Narodowe czytanie Wesela S. Wyspiańskiego
- Spotkanie Klubu Zdrowia „Depresja jak jej uniknąć, jak sobie z nią radzić.
- Wystawa obrazów Jolanty Kuligi „Tańczył Igi z nitką”

- Odwiedziny biblioteki przez dzieci kl. I-III z SP Nr 1 w Podwilku
- Spotkanie autorskie kl. V-VI z Zbigniewem Masternakiem
- Wieczór XXXVIII Konkursu Literackiego im. Piotra Borowego.
- Lekcja biblioteczna SP Nr 1 Podwilk
- Lekcja biblioteczna SP Nr 3 Lipnica Mała
- Lekcja biblioteczna kl. IV SP Nr 3 Spytkowice
- Gminne Przesłuchania XXXIX Konkursu Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. Andrzeja Skupnia-Florka
- Rozdanie nagród XXXIX Konkursu Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. Andrzeja Skupnia-Florka

Rok 2018

- Konkurs biblioteczny „Jedno trudne pytanie” – Edycja I Kupon III
- Wystawa obrazów Karoliny Reckziegel – Antolak
- Konkurs biblioteczny „Jedno trudne pytanie” – Edycja I Kupon IV
- Konkurs biblioteczny „Jedno trudne pytanie” – Edycja I Kupon V
- Konkurs biblioteczny „Jedno trudne pytanie” – Edycja I Kupon VI
- Wystawa obrazów Antoniego Antolaka
- Lekcja biblioteczna kl. 0 Przedszkole w Jabłonce
- Lekcja biblioteczna dla przedszkolaków
- Konkurs biblioteczny „Jedno trudne pytanie” – Edycja I Kupon VII
- V Podhalański Konkurs Czytelniczy Gwarowych Tekstów Literatury Regionalnej „Góralskie cytanie” – IV edycja orawska
- Konkurs biblioteczny „Jedno trudne pytanie” – Edycja I Kupon VIII
- Finał „V Podhalański Konkurs Czytelniczy Gwarowych Tekstów Literatury Regionalnej „Góralskie cytanie” – IV edycja orawska w Nowym Targu
- Czytanie bajek dzieciom z Niepublicznego Przedszkola z Jabłonki
- Narodowe Czytanie „Przedwiośnia” S. Żeromskiego
- Lekcja biblioteczna klas Szkoły Podstawowej w Podwilku
- Konkurs historyczny – współorganizacja
- Otwarcie wystawy historycznej „Generał Haller i Jego Podhalańscy żołnierze”
- Akcja „Cała Polska czyta dzieciom” Czytanie dzieciom w Przedszkolu samorządowym w Jabłonce
- XXXIX Konkurs Literacki im. Piotra Borowego.

- XL Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. A Skupnia-Florka
- FINAL Przeglądu Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. A. Skupnia-Florka
- XXVIII Konferencja Bibliotekarzy Powiatu Nowotarskiego w Nowym Targu

Rok 2019

- XLIII Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. Andrzeja Skupnia-Florka w Białym Dunajcu
- Ferie w bibliotece. Zajęcia dla dzieci
- Ferie w bibliotece. Zajęcia dla dzieci
- Współorganizacja imprezy - Otwarcie wystawy „Orawskie odzienie zwierciadło orawskiego dziedzictwa” oraz promocja publikacji „Strój Górnej Orawy”
- Odwiedziny dzieci z kl. O. Lekcja biblioteczna – czytanie bajek
- Promocja książki Piekelnik na Orawie,... niemal od zarania dziejów
- „Pszczelarstwo to moja pasja”-dzieci z Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Jabłonce, kl. Ia i Ib z Technikum Żywności w Jabłonce. Spotkanie i wykład na temat pszczelarstwa
- Kursy komputerowe dla seniorów
- Widowisko „Na Orawie” połączone z promocją publikacji „Wielokulturowe krajobrazy Orawy”. Współorganizacja
- OPS – współorganizacja spotkania emerytów
- Konkurs języka angielskiego - współorganizacja
- Konkurs ortograficzny – współorganizacja
- Spotkanie Związku Nauczycielstwa Polskiego
- Konkurs literacki – współorganizacja
- Lekcja biblioteczna dla przedszkolaków z Przedszkola Samorządowego w Jabłonce
- Orawska Czytanka VI Podhalański Konkurs Czytelniczo Plastyczny „Góralskie czytanie” V Konkurs Orawski
- Promocja książki „Dzięki Bogu jestem zakonnicą”. Spotkanie z siostrą Teresą Pawlak
- XIX Konferencja Bibliotekarzy Powiatu Nowotarskiego
- Odwiedziny przedszkolaków i wystawa plastyczna „Książka moim Przyjacielem”
- Zwiedzanie wystawy przedszkolaków z poszczególnych grup Biedronki, Groszki, Słoneczka, Stokrotki, Tulinki, Tygryski, Krasnoludki, Żabki, Misie
- Gala Finałowa VI Podhalańskiego Konkursu Czytelniczo Plastycznego „Góralskie czytanie” na PPWSZ w Nowym Targu.

- Odwiedziny dzieci z Barki
- OPS – Spotkanie seniorów
- „Mała książka - wielki człowiek” rozpoczęcie projektu
- Narodowe czytanie Nowele polskie
- Szkolenie z Social Mediów w Nowym Targu – Nowoczesne technologie informacyjne w pracy bibliotek
- Promocja książki „Zapomniane kresy” i wykład J.M. Roszkowskiego
- Odwiedziny biblioteki przez dzieci z SP w Podwilku kl. 0, I,II,III
- Szkolenie z Social Mediów Waksmund Facebook i Instagram
- Spotkanie autorskie z Elżbietą Bednarczyk
- Wyjazd na Targi Książki do Krakowa
- Szkolenie z zakresu Social Mediów – Nowy Targ Blogi
- XL Konkurs Literacki im. Piotra Borowego
- Konferencja bibliotekarzy Powiatu Nowotarskiego. Wyjazd do Ossolineum do Wrocławia.
- XLI Przegląd Recytatorów i Gawędziarzy im. A. Florka Skupnia
- XLI Przeglądu Recytatorów i Gawędziarzy im. A. Florka Skupnia.

5.3 Służba zdrowia

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gminie Jabłonka jest największym ośrodkiem zdrowia na terenie Gminy Jabłonka. Zasoby kadrowe SPZOZ w Gminie Jabłonka: 8 lekarzy, 16 pielęgniarek, 1 położna, 2 lekarzy stomatologów, 2 asystentki stomatologiczne, 1 technik RTG, 2 techników analityki medycznej, 1 laborantka.

Liczba świadczeń medycznych na 1000 mieszkańców w 2019 roku - 3778

Najczęstsze problemy zdrowotne mieszkańców Gminy Jabłonka to :

- schorzenia cywilizacyjne,
- choroby psychiczne,
- choroby układu krążenia, płuc,
- nadciśnienie tętnicze,
- nowotwory,
- nadużywanie alkoholu,

- palenie tytoniu w populacji dorosłych oraz tendencja wzrostowa wśród dzieci i młodzieży,
- agresja w środowisku szkolnym, rodzinnym,
- sytuacje stresowe w rodzinach, w szkole, pracy,
- degradacja życia rodzinnego wynikająca z ubóstwa, przemocy, zaniedbań wychowawczych,
- zaburzenia zdrowotne u członków rodzin osób uzależnionych,
- stres i niepewność w związku z pandemią COVID -19.

Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży obejmuje:

- grupową fluoryzację wśród uczniów klas od I-VI na terenie całej Gminy Jabłonka oraz pogadanki na temat higieny jamy ustnej w szkołach,
- przy podejrzeniu zaburzeń zdrowotnych zlecane są dodatkowe badania zarówno diagnostyczne, laboratoryjne, psychologiczne,
- wykonywanie badań bilansowych 2, 4, 6, 10, 13, 16, 18-latków,
- wykonywanie badań przesiewowych, szczepień ochronnych zgodnie z kalendarzem szczepień, dodatkowo wykonuje się szczepienia zalecane,
- prowadzone są prelekcje, pogadanki,
- rozdawane są materiały edukacyjne: ulotki, plakaty, broszury,
- edukację w zakresie zdrowia jamy ustnej oraz szerzenie oświaty zdrowotnej.

5.4 Pomoc społeczna

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonce (OPS) jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych Gminie z zakresu pomocy społecznej. Zadaniem Ośrodka jest:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji;
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem.

Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej zlecone samorządowi gminnemu i zadania własne w trybie określonym przepisami ogólnie obowiązującymi. Realizując zadania pomocy społecznej OPS współpracuje z różnymi instytucjami w celu pomocy podopiecznym, m.in. z: Urzędem Gminy, policją, szpitalami, GKRPA, szkołami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem, kuratorami sądowymi, PCPR, Powiatowym Urzędem Pracy, ZUS, KRUS, US, zakładami karnymi, ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ośrodkami szkolno-wychowawczymi, Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, kościołem, organizacjami pozarządowymi, służbą zdrowia, prokuraturą.

W 2019 roku ośrodek pomocy społecznej zatrudniał 29 osób w tym: kierownik, 8 pracowników socjalnych, 1 asystent rodziny, 1 opiekun oraz pozostali pracownicy. W tym czasie z urlopów macierzyńskich, rodzicielskich, wychowawczych korzystało 7 osób.

W 2019 roku pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych, świadczeń niepieniężnych, usług opiekuńczych objęto 119 rodzin, a w nich 385 osób. Pracą socjalną zostały objęte 223 rodziny, liczba osób w tych rodzinach wyniosła 591. W domach pomocy społecznej w 2019r. przebywały 4 osoby. Ośrodek udzielał pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.

Tabela 5. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane OPS w Jablonce.

Rok	2017	2018	2019
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	499	447	389
Osoby, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób W tym:	342	275	229
Osoby długotrwale korzystające	212	176	139
Wiek 0-17	177	133	109
Wiek produkcyjny	144	128	96
Wiek poprodukcyjny	21	14	26

Na przestrzeni trzech lat odnotowano spadek liczby osób, którym przyznano decyzją świadczenia przyznane w ramach zadań własnych i zleconych (bez względu na ich rodzaj,

formę, liczbę oraz źródło finansowania), zmniejszyła się także liczba osób długotrwale korzystających z pomocy.

Tabela 6. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane OPS w Jablonce.

Wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	Liczba rodzin	L. os. w rodz.	Liczba rodzin	L. os. w rodz.	Liczba rodzin	L. os. w rodz.
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych – OGÓŁEM, w tym:	173	566	139	454	119	385
Świadczenia pieniężne	153	490	132	435	110	359
Świadczenia niepieniężne	92	410	70	322	60	256
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj i formę	0	0	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj i formę	173	566	139	454	119	385

Jedną z form pomocy oferowaną przez OPS jest praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Jest ona ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny i świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na uzyskiwany dochód. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, w którym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

Pracownicy socjalni pomagają również osobom i rodzinom w załatwianiu spraw urzędowych, m.in.: rent, emerytur, zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności, uzyskania alimentów. Uczestniczą w rozwiązywaniu problemów środowisk zagrożonych uzależnieniami, środowisk będących w konflikcie z prawem, bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz rodzin dotkniętych innymi problemami, środowisk z przemocą.

Tabela 7. Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS w Jablonce.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba rodzin	299	332	223
Liczba osób w rodzinach	817	913	591
Liczba zawartych kontraktów socjalnych (ogółem)	18	3	10
Liczba projektów socjalnych	1	1	1

Dane zawarte w tabeli pokazują liczbę rodzin objętych pracą socjalną w latach 2017-2019.

Realizacja Programów „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu” przebiegała w dwóch formach: bezpłatne posiłki oraz zasiłki celowe dla rodzin na zakup żywności. Na przestrzeni lat maleje liczba osób korzystających ze świadczenia w formie posiłku.

Tabela 8. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programów wieloletnich „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu”. Źródło: dane OPS w Jablonce.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
<i>Zasiłek celowy</i>			
Liczba osób	113	117	97
Kwota świadczeń w złotych	46000	46000	50174
<i>Posiłek</i>			
Liczba osób	182	139	111
Kwota świadczeń w złotych	91 408	73 424	59 826

OPS realizuje również ustawowo odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców z terenu Gminy Jabłonka. W 2017 roku pomoc w formie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej udzielono 1 osobie, w 2018 r. 2 osobom i w 2019 r. 4 osobom.

Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z radnymi i sołtysami, placówkami służby zdrowia i policją w zakresie rozpoznawania potrzeb i świadczenia ewentualnej pomocy dla osób, które w szczególny sposób narażone są na negatywne skutki zimy. Utrzymywana jest stała współpraca z władzami gminy w zakresie potrzeb społecznych oraz rozwiązywania pojawiających się problemów.

OPS realizuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111). W ramach realizowanych świadczeń wypłacono: zasiłek rodziny wraz z dodatkami, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie rodzicielskie, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, oraz zasiłek dla opiekuna, świadczenie „Za życiem”, świadczenie „Dobry Start” na podstawie odrębnych ustaw.

Tabela 9. Zasiłki rodzinne wypłacone w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS w Jablonce.

	2017	2018	2019
Liczba rodzin	831	821	1106
Kwota wypłaconych świadczeń	3 639 552 zł	3 880 224 zł	3 514 919 zł

W latach 2017-2019 liczba rodzin ubiegających się o zasiłki rodzinne była zmienna. W 2019 roku była o 35% większa niż w 2018 r., jednakże kwota wypłaconych świadczeń zmniejszyła się co świadczy o tym że znaczna liczba rodzin nie kwalifikowała się do w/w pomocy.

W zakresie realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407) wypłacane są świadczenia wychowawcze 500+. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin otrzymujących świadczenie wzrosła o 33%.

Tabela 10. Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS w Jabłonce.

	2017	2018	2019
Liczba rodzin	1585	1596	2114
Liczba dzieci	2872	2857	3917
Kwota wypłaconych świadczeń	15 961 395 zł	15 850 347 zł	21 212 840 zł

OPS w Jabłonce wykonuje także zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W ostatnich trzech latach spadła liczba rodzin i osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego. Źródło: dane OPS w Jabłonce.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	59	50	47
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	38	30	27
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	284 550	238 750	229 350
Liczba dłużników alimentacyjnych w gminie	23	22	21

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działa przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Jabłonce. W skład Zespołu wchodzi powołani przez Wójta przedstawiciele instytucji związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Głównym celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych przemocą, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Członkowie grup ZI w ramach kompetencji reprezentowanych instytucji podejmowali działania pomocowe, opracowywali oraz realizowali plany działania pomocy rodzinom, diagnozowali i monitorowali sytuację tych rodzin.

W 2017 roku ZI odbył 4 posiedzenia. Do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Jabłonce wpłynęło 50 „Niebieskich Kart”, powołano 32 grupy robocze w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Działaniami grup roboczych było objętych 38 rodzin. Zakończono procedurę 32 „Niebieskich Kart”, z tego: 16 rozpoczętych w 2016 roku i kontynuowanych w 2017 roku oraz 16 rozpoczętych w 2017 roku. Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowano 27 wniosków. Wnioski są na bieżąco analizowane pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu, a stosowaniem przemocy.

W 2018 roku ZI odbył 4 posiedzenia. Do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Jabłonce wpłynęło 50 „Niebieskich Kart”, powołano 35 grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Działaniami grup roboczych objęto 54 rodziny. Zakończono procedurę 49 „Niebieskich Kart”, z tego: 7 rozpoczętych w 2016 roku i kontynuowanych w 2018 roku, 28 rozpoczętych w 2017 roku i kontynuowanych w 2018 roku oraz 14 rozpoczętych w 2018 roku. Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowano 30 wniosków.

W 2019 roku ZI odbył 4 posiedzenia. Do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Jabłonce wpłynęło 30 „Niebieskich Kart”, powołano 22 grupy robocze w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Działaniami grup roboczych objęto 50 rodzin. Zakończono procedurę 55 „Niebieskich Kart”, z tego: 1 rozpoczęta w 2016 roku i kontynuowana w 2019, 5 rozpoczętych w 2017 roku i kontynuowanych w 2019 roku, 31 rozpoczętych w 2018 roku i kontynuowanych w 2019 roku oraz 18 rozpoczętych w 2019 roku. Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowano 16 wniosków.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z przepisami wyżej wymienionych ustaw samorząd gminny zobowiązany jest do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałania narkomanii. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Jabłonka. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020, reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i zdrowotnych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Program przedstawia zadania własne gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, a w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- działalność profilaktyczno-wychowawczą, informacyjną oraz rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi;
- ograniczanie dostępności do alkoholu;
- leczenie;
- rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z uwzględnieniem zasobów, jakimi dysponuje gmina do realizacji omówionych zadań.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GKRPA w Jabłonce jest koordynatorem całości zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Główne

zadania GKRPA to pomoc terapeutyczna, pomoc psychologiczna i prawna w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży oraz wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii. Członkowie Komisji współpracują z placówkami leczenia odwykowego, poradniami uzależnień, placówkami podstawowej opieki zdrowotnej.

W 2017 roku GKRPA spotkała się 18 razy, Przeprowadzono 65 rozmów z osobami uzależnionymi, z czego 7 osób skierowała na przymusowe leczenie odwykowe. Komisja zaopiniowała 45 wniosków w sprawie wydania zezwolenia na alkohol oraz przeprowadziła 8 kontroli sklepów na terenie gminy Jabłonka.

Przy GKRPA działa Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych. W punkcie udzielane są porady, udostępniane materiały profilaktyczne z zakresu zwalczania uzależnień, dodatkowo prowadzone są zajęcia terapeutyczne i edukacyjno – informacyjne. W 2017 roku przeprowadzono 197 konsultacji z osobami uzależnionymi bądź zagrożonymi uzależnieniami.

W 2019 roku GKRPA odbyła 19 spotkań, wezwano 45 osób na rozmowy interwencyjno – motywacyjne wskazane przez OPS, policję lub rodziny uzależnionych, skierowano 5 osób na badania do biegłego sądowego. Komisja zaopiniowała 16 wniosków w sprawie wydania zezwolenia na alkohol oraz przeprowadziła 9 kontroli punktów sprzedających alkohol. W Punkcie Konsultacyjnym udzielono 87 porad psychologicznych, 71 porad dla osób uzależnionych, 16 porad dla osób współuzależnionych, 7 porad telefonicznych oraz przeprowadzono 13 wizyt domowych.

Pozostałe działania GKRPA ukierunkowane były na prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno – informacyjnej dla dzieci, młodzieży, rodziców, promowanie zdrowego stylu życia bez alkoholu i narkotyków oraz promowanie trzeźwego i bezpiecznego spędzania czasu. Podejmowane działania to m.in.: zajęcia rozwijające podczas ferii, warsztaty profilaktyczne w szkołach na terenie gminy, konkursy, kampanie edukacyjne i warsztaty szkoleniowe takie jak: „Używki ja dziękuję”, „Wygraj życie”, „Na skrzydłach przyjaźni – zachowaj trzeźwy umysł”, „No promil – no problem”, „Stop przemocy”, „Uzależnienia gubią talenty”, „Aktywna przerwa”, gazetka szkolna oraz inne realizowane przez szkoły na terenie gminy. Wsparcie organizacji szkolnych zawodów sportowych, promocja aktywności fizycznej. Finansowanie kosztów dojazdu na zajęcia i wyjazdy profilaktyczne, zakup materiałów szkoleniowych, pomocy dydaktycznych, filmów i broszur tematycznych. Co roku refundowane są kolonie dla dzieci z rodzin patologicznych zamieszkujących na terenie gminy

oraz koszt dojazdu na Zielone Szkoły. Ponadto organizowane są szkolenia dla osób sprzedających napoje alkoholowe, szkolenia dla dyrektorów oraz pedagogów szkolnych z terenu gminy oraz członków GKRPA.

5.5 Bezpieczeństwo publiczne

Policja

Na terenie Gminy Jabłonka znajduje się Komisariat Policji, w którym struktura zatrudnienia przedstawia się następująco: Komendant Komisariatu, Jednoosobowe stanowisko ds. wykroczeń – 1 funkcjonariusz, Zespół Kryminalny – 5 funkcjonariuszy, Zespół Dzielnicowych – 5 funkcjonariuszy, Zespół Prewencji – 5 funkcjonariuszy.

Tabela 12. Liczba przestępstw zaistniałych na terenie Gminy Jabłonka w latach 2017-2019. Źródło: dane Komisariat Policji w Jabłonce.

Wybrane kategorie przestępstw	2017	2018	2019
Kradzież	57	81	93
Włamanie	6	11	5
Rozbój	1	0	0
Uszkodzenie mienia	27	36	54
Oszustwo, w tym internetowe	36	35	32
Przywłaszczenie mienia	9	13	12
Groźba karalna	19	27	23
Niestosowanie się do zakazu sądowego	2	0	1
Nietrzeźwy kierujący pojazdem mechanicznym	46	37	42
Uszkodzenie ciała	16	28	11
Pobicie	7	7	2
Przestępstwa narkotykowe	4	18	10

Biorąc pod uwagę kategorie przestępstw popełnionych w rewirze, na pierwszy plan wysuwają się przestępstwa kradzieży, prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, a także uszkodzenie mienia oraz oszustwo, w tym internetowe.

Komisariat Policji w Jabłonce każdego roku prowadzi również działania prewencyjne takie, jak:

- Zima
- Bezpieczne Ferie
- Bezpieczne Wakacje

- Kręci mnie bezpieczeństwo na stoku
- Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą
- Bezpieczna droga do szkoły
- Bezpieczny Senior

Straż Pożarna

Na terenie Gminy Jabłonka działa 7 Jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP Jabłonka, OSP Zubrzyca Dolna, OSP Zubrzyca Górna, OSP Chyżne, OSP Lipnica Mała, OSP Podwilk, OSP Orawka.

Do głównych celów i zadań OSP należą: prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej, wykonywanie zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej, działania na rzecz ochrony środowiska, wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na własnym terenie.

5.6 Rekreacja i sport

Gmina Jabłonka wspiera działalność klubów sportowych poprzez zlecanie w trybie konkursowym zadań publicznych z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu. W Gminy działalność prowadzą następujące kluby sportowe:

- Piłkarski Ludowy Klub Sportowy Orawa Jabłonka

Jest to największy klub sportowy w Gminie, założony w 1995 roku. LKS Orawa Jabłonka ma na koncie liczne sukcesy, do najważniejszych zalicza się zdobycie Pucharu Podhala w sezonie 2008/2009 oraz awans drużyny seniorów do klasy okręgowej. Obecnie klub prowadzi drużynę trampkarzy młodszych, trampkarzy, juniorów starszych oraz dwie drużyny seniorskie, które występują w klasie A oraz klasie C rozgrywek Podhalańskiego Podokręgu Piłki Nożnej. Łączna liczba zawodników zrzeszonych w klubie to ok. 200 osób.

- Uczniowski Klub Sportowy Podwilk

Klub prowadzi sekcję kolarstwa górskiego. Zawodnicy uczestniczą w wyścigach na arenach krajowych oraz międzynarodowych odnosząc znaczące sukcesy. Klub jest również współorganizatorem ogólnopolskich zawodów MTB w kolarstwie Górskim „Puchar Szlaku Solnego” rozgrywanych w Orawce, jest to jedna z najlepszych w kraju wieloedycyjnych imprez XC MTB.

- Uczniowski Klub Sportowy Orawka.

Klub powstał w 2011 roku, zrzesza miłośników piłki nożnej. W klubie trenuje ok. 40 zawodników. UKS Orawka bierze udział w lokalnych rozgrywkach piłki nożnej.

- Parafialno - Uczniowski Klub Sportowy Lipnica Mała

PUKS Lipnica Mała powstał w 2009 roku. Klub zrzesza miłośników piłki nożnej. W klubie trenuje ok. 30 zawodników. Zawodnicy klubu biorą udział w lokalnych rozgrywkach piłki nożnej organizowanych przez Podhalański Podokrąg Piłki Nożnej.

- Uczniowski Klub Sportowy „Tworzymy Sort i Rekreacje Orawa”

KLUB UKS TSR powstał 8 lat temu. Zawodnicy klubu uczestniczą w rozgrywkach dla najmłodszych kategorii wiekowych dzieci w Małopolskim Związku Piłki Ręcznej. Zespół seniorski także uczestniczy w zawodach ligowych oraz turniejowych. Członkowie klubu są organizatorem cieszącego się dużą popularnością i zainteresowaniem „Memoriału w piłce ręcznej Pamięci Nauczycieli Wychowania Fizycznego”.

- Niedźwiedzie Orawy

Obecnie jest to najsilniejszy klub armwrestlingu w Polsce mający swoich reprezentantów zarówno w kategorii juniorskich, jak i seniorskich. Oprócz sukcesów na arenie krajowej odnoszą znakomite rezultaty na arenie międzynarodowej. W 2019 roku jeden z zawodników „Niedźwiedzi” został mistrzem świata.

5.7 Organizacje społeczne

Na terenie Gminy Jabłonka działają następujące organizacje pozarządowe:

- Koło Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną w Jabłonce (zwane BARKA)

Jest to organizacja pozarządowa działająca na polu pomocy społecznej. Koło zostało powołane z inicjatywy rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne w lutym 1997 roku jako organizacja pozarządowa, samopomocowa i niedochodowa. Koło w Jabłonce działa

w strukturach ogólnopolskiej organizacji - Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną z Zarządem Głównym w Warszawie, ale jako odrębna jednostka terenowa, posiadająca osobowość prawną (nr KRS 0000343983). Jest to jedyna organizacja pomagająca osobom z niepełnosprawnością intelektualną na Orawie. Powstała w środowisku wiejskim, w środowisku, gdzie problem niepełnosprawności był tematem wstydlwym, często izolującym rodziny wychowujące dzieci niepełnosprawne ze społeczeństwa. Celem stowarzyszenia jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.

Misją Stowarzyszenia jest:

- dbanie o godność ludzką, miejsce w rodzinie i wśród innych ludzi, szczęście osób z upośledzeniem umysłowym
- wspieranie rodzin, by były one w stanie sprostać sytuacjom, które pociąga za sobą fakt urodzenia dziecka z upośledzeniem umysłowym oraz wspólne życie i przekształcać własny ból w gotowość niesienia pomocy innym.

W roku 2011 uruchomiono Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy i Środowiskowy Dom Samopomocy.

Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy (OREW) przeznaczony jest dla dzieci wieku do 25 roku życia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim oraz znacznym i umiarkowanym, jeśli występują towarzyszące niepełnosprawności. W ramach OREW, dla małych dzieci niepełnosprawnych prowadzone są zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Podopieczni realizujący w Ośrodku obowiązek nauki i obowiązek szkolny, uczestniczą w zajęciach codziennie od poniedziałku do piątku. Korzystają z różnych form pomocy edukacyjno– rehabilitacyjno– terapeutyczno – rewalidacyjnej, takich jak: zajęcia plastyczne, zajęcia ruchowe, manualne, biblioterapia, drama, muzykoterapia, zajęcia kulinarne, ćwiczenia samoobsługi oraz dogoterapia. Systematycznie w jeden dzień tygodnia Podopieczni dowożeni są samochodem PSONI na zajęcia hipoterapii do Chyżnego. Organizowane są także wyjazdy na basen w Szaflarach. Każdy z wychowanków uczestniczy w indywidualnych zajęciach w ramach rehabilitacji ruchowej i w zajęciach logopedycznych stymulujących werbalne oraz pozawerbalne sposoby porozumiewania się. Wychowankowie biorą udział również w systematycznie prowadzonej katechezie. W zależności od potrzeb dziecka w ramach

wczesnego wspomagania rozwoju prowadzona jest terapia pedagogiczna, psychologiczna, logopedyczna oraz rehabilitacja ruchowa. W ramach pracy z rodziną dziecka prowadzone są spotkania grupy wsparcia dla rodziców. W placówce zatrudniona jest wykwalifikowana kadra pedagogiczna i kadra pomocnicza. W skład zespołu pracującego z podopiecznymi Ośrodka wchodzi pedagogzy o różnych specjalnościach – oligofrenopedagodzy, surdopedagog, specjaliści wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, logopeda, psycholog, a także rehabilitanci i opiekunowie. Sale, w których prowadzone są zajęcia z dziećmi są wyposażone w różnorodne pomoce do zajęć edukacyjnych i rewalidacyjno – wychowawczych oraz nowoczesny sprzęt multimedialny umożliwiający efektywną pracę z dzieckiem zgodnie z jego indywidualnymi możliwościami i potrzebami psychofizycznymi. Koło organizuje dowóz podopiecznych z terenu Gminy Jabłonka do OREW i po zajęciach do domu, samochodami dostosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych.

W roku 2017 na zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze i zajęcia kształcenia specjalnego do OREW uczęszczało 25 osób z niepełnosprawnością intelektualną. Z zajęć wczesnego wspomagania rozwoju na początku roku w styczniu korzystało 41 dzieci, w ciągu roku liczba uczestników wzrosła do 49 osób.

W 2018 roku od stycznia do sierpnia w OREW było 25 wychowanków, a od września do grudnia 23 wychowanków. Z zajęć Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka korzystało od stycznia 49 dzieci, w ciągu roku liczba wzrosła do 56 dzieci.

W 2019 roku w OREW było 24 wychowanków. Z zajęć Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka korzystało w od stycznia 55 dzieci, w ciągu roku liczba rosła do 64 w czerwcu, a w grudniu uczęszczało na zajęcia 58 dzieci.

Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) przeznaczony dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną od 18 roku życia, posiadających decyzję administracyjną kierującą do Domu, wydaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Celem działalności ŚDS jest stworzenie warunków zapewniających uczestnikom zaspokajanie indywidualnych potrzeb społecznych, poznawczych, życiowych ukierunkowanych na podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do codziennego, samodzielnego funkcjonowania. Zajęcia z uczestnikami prowadzone są w grupach i indywidualnie według opracowanych przez Zespół Wspierająco – Aktywizujący ŚDS i zaakceptowanych przez uczestnika i opiekuna Indywidualnych Planów Postępowania Wspierająco – Aktywizującego. Plany realizowane są w formie treningów: trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania czasu wolnego. Realizowane jest poradnictwo psychologiczne, pomoc

w załatwianiu spraw urzędowych, terapia ruchowa, oraz niezbędna codzienna opieka. Uczestnicy zapewniony mają ciepły posiłek przygotowany w ramach terapii kulinarnej. Zajęcia z uczestnikami prowadzone są w dobrze wyposażonych w pomoce do zajęć pracowniach: gospodarstwa domowego, komputerowej, plastyczno – technicznej i ceramicznej. Uczestnicy biorą czynny udział w różnych uroczystościach poza placówką, festynach integracyjnych, sportowych i kulturalnych oraz konkursach organizowanych przez organizacje i instytucje z którymi współpracujemy. Organizowane są wycieczki, wyjazdy do kina, na basen itp. Wyjścia do miejsc użyteczności publicznej, poruszanie się po miejscowości ćwiczą orientację w terenie. Koło organizuje dowóz podopiecznych do Placówki i po zajęciach do domu, samochodami dostosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych.

W roku 2017 z zajęć wspierająco – aktywizujących w ŚDS korzystało 25 uczestników. W 2018 roku było to również 25 osób. W 2019 roku w zajęciach w ŚDS uczestniczyło 26 osób. Wszelkie działania mają na celu stworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością intelektualną uczestnictwa w życiu społecznym, korzystanie z nauki, dóbr kultury, sportu i rekreacji.

- Towarzystwo Przyjaciół Orawy

Organizacja powstała w 1988 roku, a jej siedziba znajduje się w Krakowie. Obszarami działania stowarzyszenia jest m.in. zabezpieczenie społeczne, integracja i aktywizacja społeczna, nauka, kultura, edukacja i wychowanie oraz bezpieczeństwo publiczne.

- Stowarzyszenie Rozwoju Orawy

Od roku 2005 na terenie gminy Jabłonka działa Stowarzyszenie Rozwoju Orawy mające na celu m.in. pobudzanie aktywności społeczności lokalnych, promocję i organizację wolontariatu, ochronę praw kobiet, prowadzenie działalności wydawniczej i szkoleniowej.

- Koło Przyjaciół Jabłonka - Reichelsheim

Koło powstało w 2006 roku przy gimnazjum w Lipnicy Małej. Koło współpracuje z odpowiednikiem w Reichelsheim oraz Miastem Reichelsheim w Niemczech. Współpraca dotyczy wymiany młodzieży szkolnej, turystyki, wypoczynku, prezentacji folkloru regionów.

- Orawskie Stowarzyszenie Artystyczne (OSA)

Stowarzyszenie powstało w styczniu 2007 roku. Statutowym celem stowarzyszenia jest prowadzenie działalności artystycznej, kulturalnej i oświatowej na Orawie. Członkowie OSA to twórcy z terenu Orawy, a także nauczyciele i samorządowcy.

- Stowarzyszenie Razem Orawscy Twórcy Artyści (ROTA)

Stowarzyszenie powstało w 2008 r. Celem stowarzyszenia jest kultywowanie tradycji i obrzędów regionalnych, dążenie do zachowania tożsamości regionalnej, czynny udział w tworzeniu imprez regionalnych, rozbudzanie i popieranie inicjatyw twórczych związanych z regionalizmem, szczególnie wśród młodego pokolenia.

- Towarzystwo Słowaków w Polsce

Jest to stowarzyszenie słowackiej mniejszości narodowej w Polsce. Siedzibą zarządu głównego jest Kraków. Głównym celem działalności Towarzystwa Słowaków w Polsce jest organizowanie amatorskiego ruchu artystycznego, czytelnictwa oraz nauki języka słowackiego, a także podtrzymywanie związków z macierzą. Towarzystwo organizuje również szereg imprez kulturalnych.

- Orawski Oddział Związku Podhalań.

Celem Oddziału jest kultywowanie zwyczajów, obrzędów orawskich i przekazywanie tradycji następnym pokoleniom, dbałość o gwarę, muzykę i śpiew jako istotne elementy tożsamości regionalnej.

- Stowarzyszenie Gospodyń w Podwilku

Stowarzyszenie działa od 30 października 2012 roku. Cele działania to: aktywizacja i promowanie kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym. Działanie na rzecz podnoszenia kwalifikacji kobiet w celu uzyskania alternatywnych źródeł dochodu. Praca na rzecz integracji pokoleń. Reprezentowanie interesów kobiet i ich rodzin. Podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji społeczno – ekonomicznej i zawodowej kobiet z różnych środowisk i ich rodzin. Propagowanie i pielęgnowanie tradycji regionalnych. Podejmowanie i wspieranie działań promujących profilaktykę zdrowotną. Podejmowanie i wspieranie działań w zakresie zwalczania patologii (alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie). Podejmowanie i wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Podejmowanie i wspieranie działań promujących rozwój turystyki i agroturystyki. Prowadzenie akcji charytatywnych na rzecz gminy Jabłonka. Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji gospodarczej kobiet, tworzenie nowych miejsc pracy i przeciwdziałanie bezrobociu. Prowadzenie różnych form działalności edukacyjnej, szkoleniowej, instruktażowej, warsztatowej, seminaryjnej, muzyczno-rozrywkowej. Prace na rzecz dzieci i młodzieży z terenu naszej wsi i współpraca z nimi. Organizacja i koordynacja imprez okolicznościowych i innych o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym. Podejmowanie inicjatyw społecznych w zakresie rozwoju życia kulturalnego i innych przejawów życia społecznego mieszkańców wsi Podwilk. Udział w organizowaniu wystaw, wernisaży, dorobku artystycznego twórców nie tylko ludowych. Sprawowanie opieki nad zabytkami i miejscami

pamięci narodowej. Współpraca na rzecz wspierania działalności świetlic wiejskich, środowiskowych i terapeutyczno - wychowawczych z terenu wsi. Promocja rodziny jako naturalnego środowiska kulturalnego wsi. Promocja równego statusu kobiet i mężczyzn. Wspieranie wszechstronnego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi. Inicjowanie, promowanie i wspieranie inicjatyw mieszkańców. Udzielanie pomocy, we wszystkich możliwych formach, dzieciom młodzieży i społeczności wiejskiej ze szczególnym uwzględnieniem rodzin o niskim statusie materialnym i zagrożonych patologiami.

- Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga Oddział w Lipnicy Małej

Stowarzyszenie działa od 2012 roku.

- Stowarzyszenie Małolipnicanie

Stowarzyszenie działa od 2016 roku, prowadzi działalność w zakresie: aktywności wspomagającej rozwój społeczności lokalnych, edukacji, oświaty i wychowania. Twórcze zaangażowanie dzieci i młodzieży w rozwój życia społecznego i kulturalnego, mające na celu zagospodarowanie czasu wolnego. Wypoczynku dzieci i młodzieży. Propagowania wartości związanych z kulturą i tradycją regionu Orawy. Aktywizacji i zwiększania świadomości lokalnej społeczności wiejskiej. Integracji międzypokoleniowej na płaszczyźnie kultury regionalnej. Aktywizacji osób starszych. Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa. Ekologii i ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Kształtowanie treści patriotycznych, obywatelskich i regionalnych. Działalności charytatywnej oraz działalności na rzecz osób niepełnosprawnych.

- Stowarzyszenie Społeczno – Edukacyjno - Kulturalne Mażoretki „Arva” Orawa-Podhale.

Stowarzyszenie powstało w 2019 r. Celem jest działalność kulturalno - oświatowa i rekreacyjno - sportowa na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych. Promocja tańca, w szczególności jako elementu kultury, formy wychowawczej i edukacyjnej. Organizacja czasu wolnego, poszerzanie zainteresowań. Działania na rzecz rozwijania współpracy międzynarodowej i kontaktów międzyludzkich. Organizacja i udział w turniejach, przeglądach technicznych. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego. Upowszechnianie tańca i rekreacji ruchowej. Promocja stowarzyszenia w kraju i zagranicą. Promocja regionu Orawy i Podhala. Zrzesza dzieci i młodzież w wieku 6-18 lat z terenu całej Gminy Jabłonka. Mażoretki swoimi występami uświetniają imprezy gminne, biorą udział w konkursach na terenie Polski i Europy.

- Orkiestra w Podwilku

Stowarzyszenie funkcjonuje od 2020 roku. Cele stowarzyszenia to: wspieranie amatorskiego, społecznego ruchu artystycznego, wzbudzenie zainteresowań artystycznych i muzycznych oraz popularyzowanie muzyki w środowisku wiejskim.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rada Gminy Jabłonka corocznie uchwała Program współpracy Gminy Jabłonka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Przedmiotowy program określa kierunki, obszary, formy i zasady współpracy jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi.

Roczny Programu Współpracy Gminy Jabłonka z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami na rok 2020 został przyjęty Uchwałą NR XIII/94/2019 Rady Gminy Jabłonka z dnia 18 października 2019 r.

Celem głównym programu jest zapewnienie efektywnego wykonywania zadań własnych Gminy Jabłonka wynikających z przepisów prawa poprzez włączenie organizacji pozarządowych w ich realizację oraz umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą a organizacjami pozarządowymi.

Cele szczegółowe programu:

1. zapewnienie udziału organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w realizacji zadań publicznych,
2. wykorzystanie potencjału i możliwości organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w zaspokajaniu potrzeb społecznych,
3. włączenie działalności organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w rozwój społeczny gminy,
4. wzmocnienie pozycji organizacji pozarządowych i innych podmiotów poprzez zapewnienie środków na realizację zadań publicznych,
5. bieżąca komunikacja pomiędzy organizacjami pozarządowymi a gminą.

Priorytetowe zadania publiczne Gminy w 2020 roku obejmują sferę zadań z zakresu:

1. pomocy społecznej – środowiskowy dom samopomocy,
2. działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – poprzez organizację dowozu dzieci niepełnosprawnych z terenu Gminy Jabłonka do Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Jabłonce,
3. wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, poprzez:

- koordynację i uczestnictwo w międzygminnych oraz regionalnych imprezach sportowych,
 - organizację szkoleń dla dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo,
 - organizację przedsięwzięć sportowych,
4. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, poprzez:
- przedsięwzięcia kulturalne mające szczególnie na celu wzbogacanie oferty kulturalnej gminy oraz promocję lokalnych zasobów twórczości regionalnej, w tym:
 - wyjazdy na targi promocyjne,
 - prezentacje twórców, zespołów, kapel regionalnych i orkiestr,
 - prezentacje kulinarne,
 - wspieranie rękodzieła artystycznego,
 - upowszechnianie kultury w ramach organizowania i prowadzenia amatorskiego ruchu artystycznego i twórczości,
 - współudział oraz uczestnictwo w gminnych, międzygminnych oraz regionalnych imprezach kulturalnych,
 - wspieranie działalności świetlicowej organizacji mniejszości narodowych działających na terenie gminy,
5. działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego.

6. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Jabłonka na podstawie danych instytucji

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej w latach 2017-2019 okazały się: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie oraz alkoholizm.

Tabela 13. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2017	2018	2019
Ubóstwo	120	77	56
Sieroctwo	15	9	7
Bezdomność	3	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	47	43	33
W tym: Wielodzietność	45	40	33
Bezrobocie	46	33	18
Niepełnosprawność	71	51	47
Długotrwała lub ciężka choroba	63	54	52
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	55	33	31
Przemoc w rodzinie	6	6	6
Alkoholizm	18	16	14
Narkomania	0	0	0
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	3	0	2
Zdarzenie losowe	1	2	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Jednocześnie należy podkreślić, iż w znacznej większości obszarów wsparcia zmniejsza się z roku na rok liczba rodzin korzystających z pomocy.

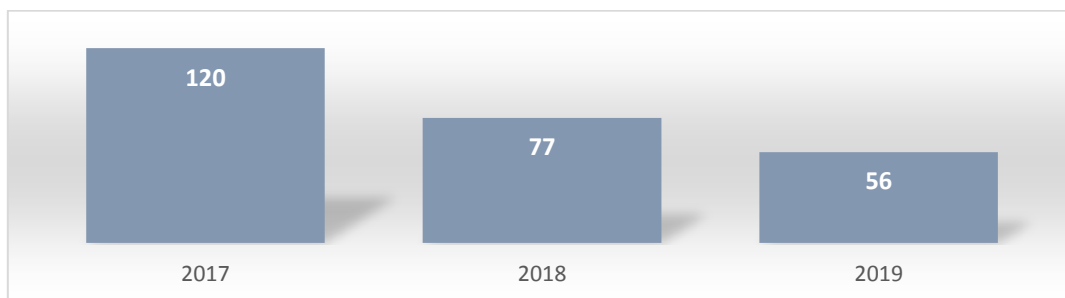
Ubóstwo

Głównym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Jabłonna korzystających z pomocy społecznej jest ubóstwo. W latach 2017-2019 najwięcej rodzin w Gminie Jabłonna uzyskało świadczenia z tego powodu. Ubóstwo jest określane jako stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów. Brak dochodów uniemożliwia zaspokajanie potrzeb, zarówno biologicznych, jak i uczestnictwa w życiu społecznym, a przy utrzymującym się

długim okresie występowania niedostatku, stanowi zagrożenie wykluczenia społecznego. Problem ubóstwa często wiąże się z innymi czynnikami takimi, jak bezrobocie, choroby, dysfunkcyjność rodzin czy alkoholizm.

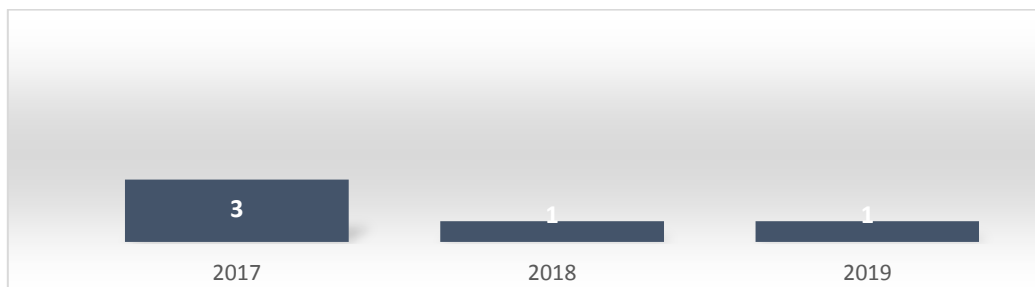
Jak ilustruje poniższy wykres liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa sukcesywnie malała. W roku 2019 liczba beneficjentów była mniejsza o 53% w stosunku do roku 2017.

Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.

Z problemem ubóstwa ściśle związany jest problem bezdomności. W latach 2017-2019 kilka rodzin otrzymało pomoc z tego tytułu.

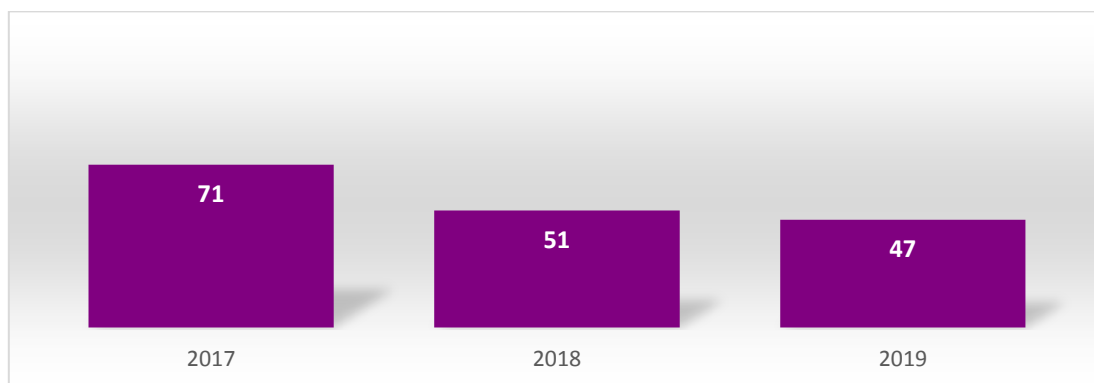
Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.

Niepełnosprawność

Drugim powodem trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Jabłonka, są problemy wynikające z niepełnosprawności. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019 również malała. Na przestrzeni trzech lat liczba świadczeniobiorców zmniejszyła się o 34%.

Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019. Źródło: OPS Jabłonna.

W latach 2017-2019 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu wydało następującą liczbę orzeczeń dla mieszkańców Gminy Jabłonna:

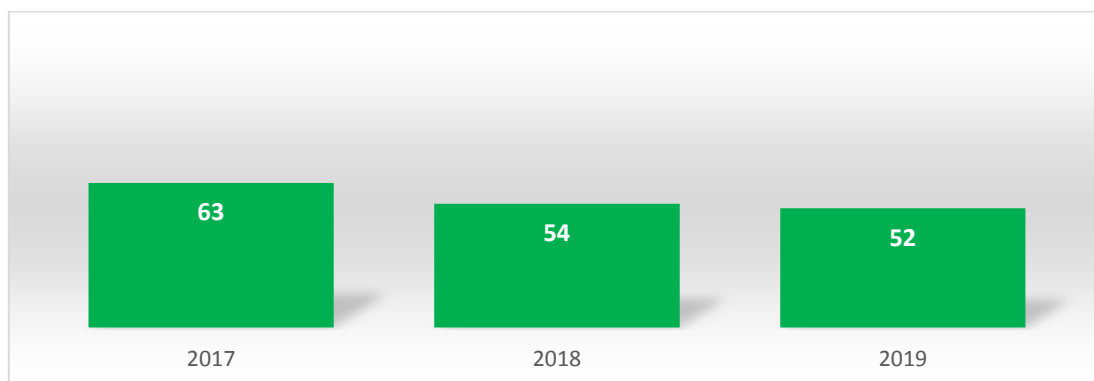
Tabela 14. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla mieszkańców Gminy Jabłonna w latach 2017-2019. Źródło: PCPR w Nowym Targu.

	2017	2018	2019
Orzeczenia o niepełnosprawności wydane dla mieszkańców Gminy Jabłonna	20	25	21

Długotrwała lub ciężka choroba

Następnym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. W latach 2017-2019 liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby zmniejszyła się o 17%.

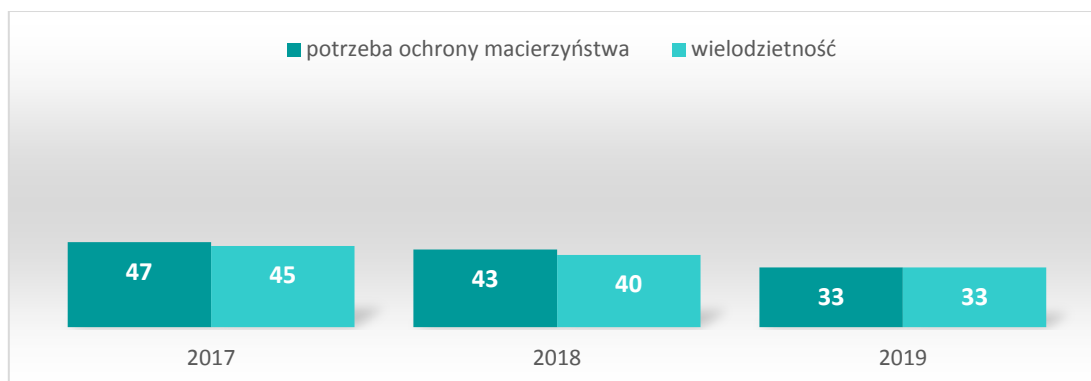
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Liczba osób otrzymujących wsparcie z tytułu ochrony macierzyństwa w latach 2017-2019 stale zmniejszała się. W 2019 r. była mniejsza o 30% w stosunku do roku 2017.

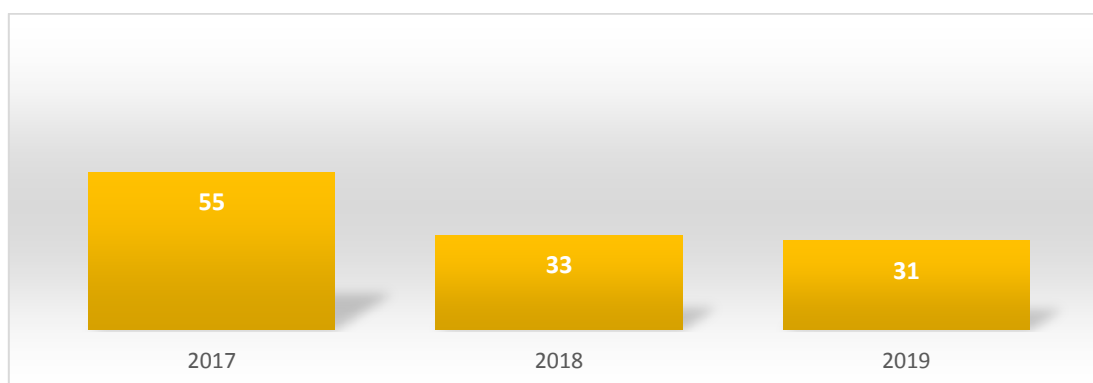
Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Jabłonna korzystających z pomocy społecznej są także problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ilość rodzin objętych pomocą z tego tytułu w latach 2017-2019 zmniejszała się. W 2019 roku była mniejsza o 44% w stosunku do roku 2017.

Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych OPS zapewnia wsparcie asystenta rodziny. Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 poz. 821). Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. W roku 2017 z

usług asystenta rodziny korzystało 13 rodzin, w 2018 z usług asystenta rodziny korzystało 12 rodzin i w 2019 roku 12 rodzin otrzymało wsparcie asystenta rodziny.

Tabela 15. Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin		
	2017	2018	2019
Rodziny z dziećmi	118	108	74
Rodziny niepełne	34	27	19
Rodziny emerytów i rencistów	40	33	36

Na przestrzeni trzech lat liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zmniejszyła się o 37%.

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo – wychowawcze.

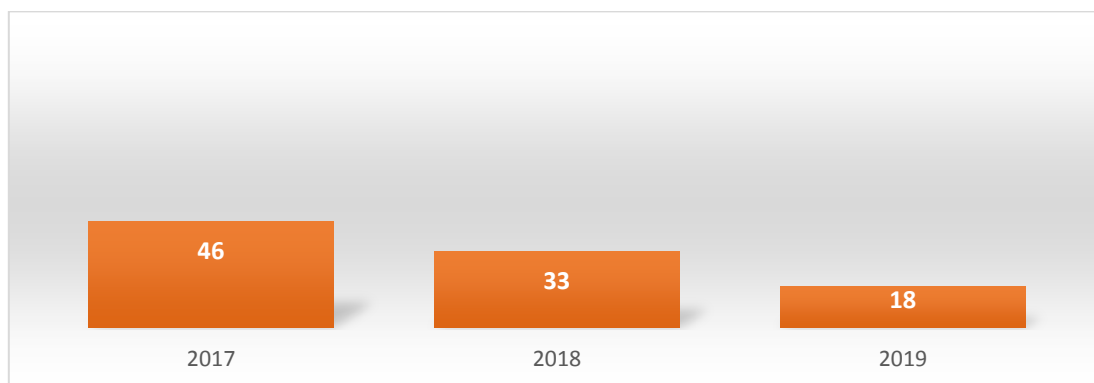
Tabela 16. Opieka nad dzieckiem i rodziną. Źródło: PCPR w Nowym Targu.

	2017	2018	2019
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	1	0
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0	3	0
Liczba dzieci adoptowanych	0	0	0

Bezrobocie

Kolejnym powodem pod względem liczby rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej są problemy wynikające z bezrobocia. Należy zauważyć, że liczba świadczeniobiorców na przestrzeni trzech lat sukcesywnie malała. W 2019 roku liczba beneficjentów była mniejsza o 61% w stosunku do roku 2017.

Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu Gminy Jabłonka spadła o 6,9%. Jest to tendencja utrzymująca się w całym powiecie nowotarskim.

Tabela 17. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Jabłonka w latach 2017-2019. Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rok	2017	2018	2019
Liczba bezrobotnych ogółem	337	324	314
Bezrobotne kobiety	208	173	161
Bezrobotni mężczyźni	129	151	153

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w 2019 roku 2,7%. Udział procentowy bezrobotnych kobiet w 2019 roku wynosił 2,9% i był wyższy od wskaźnika określającego bezrobotnych mężczyzn, który wynosił 2,5%.

Jak wskazują dane porównawcze, poziom bezrobocia w Powiecie Nowotarskim jest wyższy od średniej wojewódzkiej i średniej krajowej.

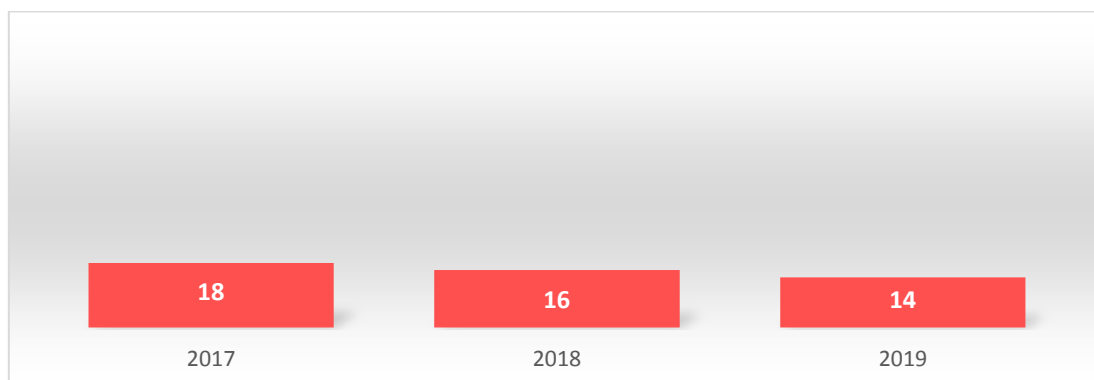
Tabela 18. Stopa bezrobocia w Powiecie Nowotarskim, Województwie Małopolskim oraz Kraju w latach 2017-2019. Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rok	2017	2018	2019
Powiat Nowotarski	7,0	5,9	5,4
Województwo Małopolskie	5,3	4,7	4,1
Polska	6,6	5,8	5,2

Alkoholizm

Kolejnym powodem udzielania pomocy w Gminie Jabłonka są problemy rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu. Nadużywanie alkoholu wpływa zarówno na stan zdrowia osoby uzależnionej, ale także powoduje występowanie przestępczości i przemocy.

Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.

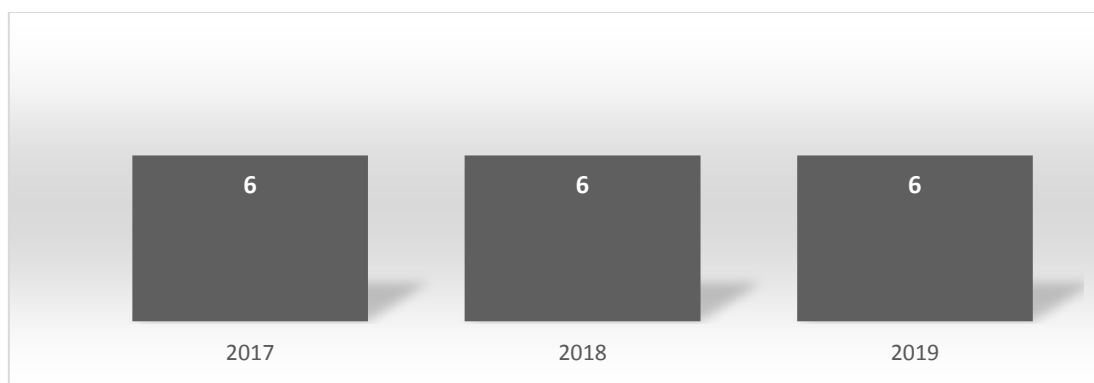

Liczba rodzin, które otrzymywały wsparcie z uwagi na problemy alkoholowe w latach 2017-2019 zmniejszała się. W roku 2019 zmalała o 22% w stosunku do roku 2017.

Przemoc w rodzinie

W latach 2017-2019 liczba rodzin w których występowała przemoc utrzymywała się na stałym poziomie. Pracownicy socjalni OPS systematycznie monitorowali sytuację w zagrożonych rodzinach. Wszystkie rodziny, w których występowało podejrzenie przemocy domowej zostały objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.

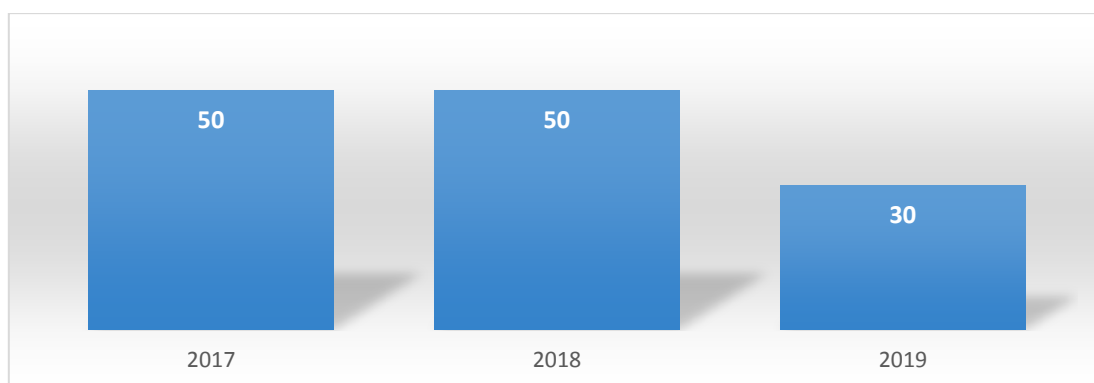
Wykres 17. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.

Działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są poprzez procedurę „Niebieska Karta”, która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura ma charakter interwencyjny, zostaje wszczęta w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie poprzez wypełnienie „Niebieskiej Karty – A”. Podmiotami

uprawnionymi do uruchomienia procedury są jednostki pomocy społecznej, GKRPA, policja, placówki oświaty i ochrony zdrowia.

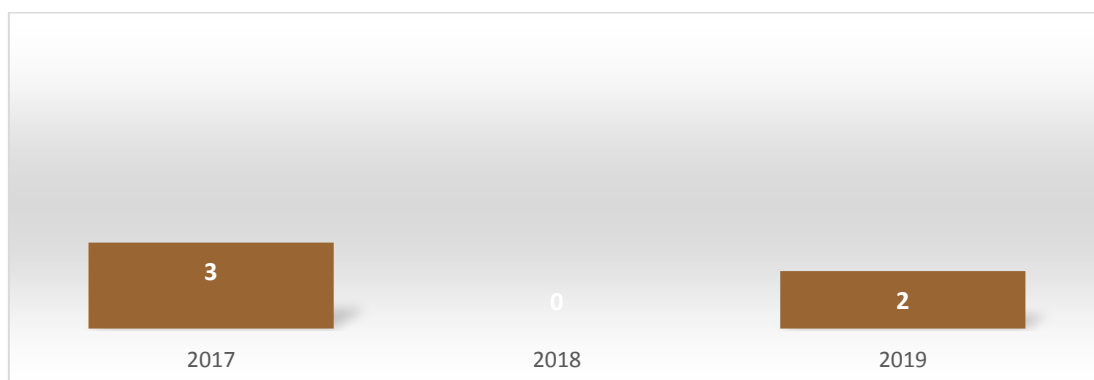
Wykres 18. Liczba Niebieskich Kart dostarczonych ZI 2017-2019. Źródło: Dane OPS Jabłonka.

Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego

Wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Jabłonka znajdują się rodziny, w których członkowie mają problemy wynikające z trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego. Działania wobec osób przebywających w zakładach karnych oraz je opuszczających podejmowane są przez instytucje działające w różnych obszarach: sądownictwo, służba więzienna, publiczne służby zatrudnienia, pomoc społeczna oraz sektor pozarządowy. Dla zapewnienia skuteczności wsparcia istotne jest zdiagnozowanie sytuacji tych osób oraz opracowanie modelu współpracy międzyinstytucjonalnej oraz międzysektorowej na rzecz ich wspierania. W Gminie Jabłonka w latach 2017-2019 kilka rodzin otrzymało wsparcie z tytułu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego. W 2018 wsparcia takiego nie udzielono.

Wykres 19. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.

6.2 Problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców na podstawie ankiety

Ankiety ewaluacyjne stanowią nieodłączny element diagnozy problemów społecznych, pojawiających się na terenie Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło 125 osób (72 kobiety, 51 mężczyzn, brak danych – 2). Osoby badane reprezentowały następujące kategorie:

Wykształcenie:

- podstawowe - 8
- zawodowe - 25
- średnie - 50
- policealne - 9
- wyższe - 31
- brak danych - 2

Kategorie wiekowe:

- 13-16 lat - 1
- 17-25 lat - 58
- 26-59 lat - 5

- 60 i więcej - 11

Zawód:

- uczeń - 56
- rolnik - 3
- przedsiębiorca - 6
- pracownik umysłowy - 35
- pracownik fizyczny - 14
- emeryt/rencista - 8
- bezrobotny - 2
- brak danych - 1

Oprócz przedstawionych danych metryczkowych, respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o wypełnienie poniższej tabeli oceniając skalę wymienionych problemów społecznych występujących w miejscu zamieszkania. Należało zaznaczyć jedną z możliwych odpowiedzi: bardzo poważny, poważny, umiarkowany, znikomy, nie występuje.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie	25	36	38	23	3
Ubóstwo	12	27	43	35	8
Alkoholizm	28	38	43	13	3
Narkomania	9	21	37	28	30
Problemy mieszkaniowe	9	21	42	38	15
Zanieczyszczenie środowiska	21	28	55	18	3
Przestępczość	10	19	49	34	13
Starzenie się	13	41	45	21	5

społeczeństwa					
Przemoc w rodzinie	13	30	48	25	9
Niepełnosprawność	11	27	51	32	4
Bezdomność	9	20	27	42	27

Najbardziej istotne problemy, jakie wskazali respondenci (odpowiadając „Bardzo poważny” lub „Poważny”) występujące w miejscu zamieszkania, to:

- Alkoholizm (53%);
- Bezrobocie (49%);
- Starzenie się społeczeństwa (43%).

Problemy, które według ankietowanych rzadko występują w Gminie Jabłonka (odpowiedź „Znikomy” lub „Nie występuje”), to:

- Bezdomność (55%);
- Narkomania (46%);
- Problemy mieszkaniowe (42%).

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych poszczególnych grup i obszarów, tj. osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży, rodzin, osób starszych, obszar opieki zdrowotnej, edukacji, sportu i kultury. Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano szczegółowo odpowiedzi na siedemnaście pytań:

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Brak akceptacji w środowisku (39 wskazań)
- Izolacja rodzinna (odrzućenie) (47)
- Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) (52)
- Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych (49)
- Brak zorganizowanych form spędzania czasu (47)
- Ubóstwo i bieda (29)
- Bezrobocie (33)
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych (26)
- Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej (28)

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów (35)
- b) Przemoc ze strony rodziców (21)
- c) Przemoc rówieśnicza (39)
- d) Zaniedbania wychowawcze (47)
- e) Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena) (20)
- f) Używanie alkoholu (43)
- g) Palenie papierosów (31)
- h) Zażywanie narkotyków, dopalaczy (16)
- i) Chuligaństwo i przestępczość (15)
- j) Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (36)
- k) Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (30)
- l) Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych (18)
- m) Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego (25)
- n) *Inne: rodzice za granicą; pomijanie osób młodych, spychanie ich na dalszy plan przez władze gminy.*

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Nieporadność życiowa (34)
- b) Ubóstwo (27)
- c) Bezrobocie (41)
- d) Alkoholizm (69)
- e) Bezradność opiekuńczo-wychowawcza (47)
- f) Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego (43)
- g) Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami (50)
- h) Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych (38)
- i) *Inne: rodzice za granicą, którzy zastępują miłość i czas z dziećmi pieniędzmi i prezentami; tragiczne podejście do przekształcania działek pod budowę dla rodzin.*

5. Jakie Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) Ubóstwo (17)
- b) Niski poziom umiejętności wychowawczych (52)
- c) Uzależnienia (69)
- d) Przemoc w rodzinie (40)
- e) Wielodzietność (40)
- f) Niepełnosprawność/długotrwała choroba (29)
- g) Niskie dochody (57)
- h) Niepełna rodzina (31)
- i) Inne: *niski poziom zaangażowania w wychowanie; nieobecność rodzica (najczęściej jednego, rzadko obojga) w procesie wychowania; spędzanie czasu w Internecie i social mediach, kryzys autorytetu w otoczeniu.*

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

- a) tak (1 wskazanie)
- b) raczej tak (31)
- c) raczej nie (44)
- d) nie (13)
- e) trudno powiedzieć (36)

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Izolacja społeczna (samotność) (39)
- b) Izolacja rodzinna (odrzućenie) (31)
- c) Niepełnosprawność (33)
- d) Choroby (71)
- e) Niezdolność do samoobsługi (38)
- f) Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu (42)
- g) Ubóstwo i bieda (33)
- h) Brak akceptacji w środowisku (12)
- i) Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych (34)
- j) Utrudniony dostęp do placówek medycznych (24)
- k) Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych (12)

8. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) Pomoc materialna (28)
- b) Wykonywanie ciężkich prac domowych (35)
- c) Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania (37)
- d) Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej (53)
- e) Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne (68)
- f) Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych (49)
- g) Wykonywanie wszystkich prac domowych (22)
- h) Wsparcie emocjonalne (35)
- i) Programy zdrowotne (23)
- j) Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarstwa, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów) (20)
- k) Możliwość uczestnictwa w klubie seniora (17)
- l) Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych (10)
- m) Inne: *przywrócenie normalnej opieki zdrowotnej; dojazd do lekarza i kościoła w niedzielę i święta nie ma busa.*

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Długie oczekiwania w kolejce (71)
- b) Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt) (92)
- c) Krótkie godziny przyjęć (52)
- d) Mała liczba lekarzy specjalistów (86)
- e) Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych (50)
- f) Inne: *brak opieki medycznej dla kobiet w ciąży.*

EDUKACJA

10. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

a) bardzo dobrze (10) b) dobrze (41) c) ani dobrze, ani źle (66) d) źle (8)

11. Czy ilość żłobków/przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

a) tak (22) b) nie (26) c) nie wiem (77)

12. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?

a) tak (17) b) nie (24) c) nie wiem (84)

13. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

a) Niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego (38)

b) Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki (83)

c) Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne (66)

d) Brak żłobków (38)

e) Brak stołówek szkolnych (23)

f) Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych (53)

g) *Inne: krótki czas przedszkoli w szkołach; niedostateczne informowanie o kwalifikacjach, na które istnieje zapotrzebowanie na rynku, ograniczona pomoc w wyborze przyszłego zawodu, stąd mnóstwo młodych osób kończących liceum i nie wiedzących „co ze sobą zrobić” lub idących na popularne kierunki studiów.*

SPORT I KULTURA

14. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

a) tak (37) b) nie (32) c) nie wiem (56)

15. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

a) tak (52) b) nie (17) c) nie wiem (56)

16. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?

a) tak (40) b) nie (25) c) nie wiem (60)

17. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomocy potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?

a) tak (29) b) nie (21) c) nie wiem (75)

18. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

a) Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową (33)

b) Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań (68)

- c) Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu (54)
- d) Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży (66)
- e) Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych (42)
- f) Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych (46)
- g) Inne: brak działań w celu aktywizacji kobiet; brak ścieżek rowerowych na terenie gminy; dobrze funkcjonuje sport i jest za dużo wydarzeń kulturalnych.

Za najważniejsze problemy społeczne dotyczące Gminę Jabłonka mieszkańcy uznali:

- wśród osób niepełnosprawnych:
 1. Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) – 42%;
 2. Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych – 39%;
 3. Brak zorganizowanych form spędzania czasu – 38%;
 4. Izolacja rodzinna (odrzućenie) – 38%.
- wśród dzieci i młodzieży:
 1. Zaniedbania wychowawcze – 38%;
 2. Używanie alkoholu – 34%;
 3. Przemoc rówieśnicza – 31%.
- wśród rodzin:
 1. Alkoholizm – 55%;
 2. Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami – 40%;
 3. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza – 38%.

Główne przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych według ankietowanych to:

- 1. Uzależnienia – 55%;
 2. Niskie dochody – 46%;
 3. Niski poziom umiejętności wychowawczych - 42%.
- wśród osób starszych:
 1. Choroby – 57%;
 2. Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu – 34%;
 3. Izolacja społeczna (samotność) – 31%.

46% ankietowanych uznało, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) w gminie jest niewystarczająca, 29% wskazało na

odpowiedź „trudno powiedzieć”. Respondenci wskazywali również na potrzeby osób starszych w środowisku lokalnym. Najczęściej wymieniano:

1. Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne – 54%;
 2. Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej – 42%;
 3. Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych – 39%.
- w obszarze opieki zdrowotnej:
 1. Długi okres oczekiwania na usługi medyczne – 74%;
 2. Mała liczba lekarzy specjalistów – 69%;
 3. Długie oczekiwania w kolejce – 57%.
 - w obszarze edukacji:

33% badanych oceniło dobrze, a 8% bardzo dobrze infrastrukturę edukacyjną w gminie, 53% zaznaczyło odpowiedź ani dobrze, ani źle. 18% odpowiedziało, że ilość żłobków/przedszkoli/szkół jest wystarczająca, natomiast 21% uznało ilość placówek za niewystarczającą, 61% ankietowanych nie posiadało wiedzy na ten temat. Według 14% ankietowanych oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych, natomiast 19% uważa, że oferta nie jest dostosowana, 67% ankietowanych nie posiadało wiedzy na ten temat. Za najważniejsze problemy mieszkańcy uznali:

 1. Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki – 66%;
 2. Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne – 52%;
 3. Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych – 42%;
 - w obszarze sportu i kultury:

Liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy jest wystarczająca według 30% respondentów, a 26% uważa, że jest niewystarczająca. 42% ankietowanych potwierdza, że w gminie są organizowane imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym, 45% badanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”, jednocześnie 32% uznało, że liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia jest wystarczająca, a według 20% liczba obiektów jest niewystarczająca. Jeśli chodzi o działalność organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, fundacje) angażujących się społecznie 60% ankietowanych nie posiadało wiedzy na ten temat, a 23 % potwierdziło działalność organizacji pozarządowych. Główne problemy wskazane przez mieszkańców w ankiecie to:

1. Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań – 54%;
2. Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży – 53%;
3. Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu – 43%.

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu (poniżej przedstawione są problemy, wskazane przez ankietowanych):

- brak busów w niedzielę do kościoła i wykluczenie komunikacyjne starszych , rozwój usługi przewozu dla starszych i niepełnosprawnych ,ale także zdrowi ludzie , którzy nie mają aut mogli skorzystać;
- działania na rzecz ochrony powietrza wód i lasu;
- niszczenie działek rolnych i leśnych przez młodzież na motocyklach i quadach;
- basen na terenie gminy;
- budowanie świadomości na temat problematyki chorób zarówno fizycznych jak i mentalnych, wyjaśnienie wzajemnych korelacji pomiędzy chorobami mentalnymi, a uzależnieniami takimi jak alkoholizm, nikotynizm, narkomania.

Kolejną częścią ankiety były wymienione poniżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę używając skali od 1 do 10, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej cyfry ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem. Po uśrednieniu wyników, oceny respondentów przedstawiają się następująco:

1.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	6,15
2.	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	5,84
3.	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	5,75
4.	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	5,54
5.	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	5,54
6.	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	5,47
7.	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	5,42
8.	Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	5,39
9.	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	5,38

10.	Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	5,33
11.	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej	5,32
12.	Założenie wolontariatu	5,26
13.	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	5,22
14.	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli	5,21
15.	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	5,15
16.	Utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	5,14
17.	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	5,11
18.	Mieszkania chronione, lokale socjalne	5,06
19.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	5,03
20.	Edukacja rodzin	5,02
21.	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	4,98
22.	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	4,90
23.	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	4,84
24.	Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	4,62
25.	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych	4,61
26.	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	4,54
27.	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	4,39

Powyższa tabela ilustruje, jak wysoki priorytet przyznali ankietowani konkretnym zadaniom, mającym na celu rozwiązanie różnych problemów społecznych (skala od 1 do 10, ocena średnia grupy). Najwyższe oceny uzyskały:

- 1) Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów – 6,15;
- 2) Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych – 5,84;
- 3) Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych – 5,75.

Za zadania o najniższym priorytecie zostały uznane:

- 1) Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych – 4,39;

- 2) Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy – 4,54;
- 3) Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych – 4,61.

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej (poniżej przedstawione są wypowiedzi ankietowanych):

- Stworzenie mobilnych PSZOK-ów, by choć raz na 3 miesiące odbierały selektywne śmieci, to ważne dla mieszkańców szczególnie seniorów i ekologii, by nie trzeba było jechać do składu PSZOK-a np. z kilkoma puszkami po farbie ,ale by auto przyjeżdżało do każdej wsi w gminie w godzinach gdy ludzie wrócą z pracy lub np. w soboty i odbierało te selektywne śmieci, których nie można wyrzucić do zwykłego kosza. To według mnie najważniejszy problem w gminie. Wielu seniorów nie ma aut. Drugi ważny problem to chodniki przy drogach we wsiach w gminie gdzie ich nie ma. Są potrzebne dla bezpieczeństwa pieszych, szczególnie dzieci chodzących poboczem do szkoły.
- Katolickie spotkania rodzin szerzące wartości chrześcijańskie.
- uświadamianie o dbałości o dobro wspólne.
- Edukacja rodziców na temat szkodliwego wpływu gier komputerowych na małe dzieci.
- Rządzić dla ludzi, nie dla chwały.
- Sprawiedliwe (tzn. „wszystkim po równo”) wsparcie finansowe już działających organizacji czy klubów sportowych.

6.3 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- położenie geograficzne, - sprawnie działający samorząd Gminy, - ugruntowana, wieloletnia współpraca Gminy z innymi samorządami w wymiarze transgranicznym i międzynarodowym (Euroregion Tatry, gminy partnerskie), - zadowalający stan infrastruktury	- niewystarczająca infrastruktura społeczna, - słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna Gminy, - ograniczona liczba miejsc pracy na lokalnym rynku zatrudnienia, - problemy z dostępem do lekarzy specjalistów, - utrudniony dostęp seniorów do placówek

drogowej, - poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców, - aktywność Gminy w pozyskiwaniu funduszy europejskich, - aktywność gospodarcza oraz społeczna mieszkańców, - dobrze rozwinięta infrastruktura ochrony zdrowia. edukacja, kultura, sport: - dobrze rozwinięta sieć szkół, - istnienie placówek kulturalnych, - cykliczne wydarzenia kulturalne, - dobra infrastruktura sportowa: boiska, sale gimnastyczne, place zabaw, - wysoki poziom wykształcenia mieszkańców, - bogate zasoby antropogeniczne kultury materialnej - zabytki architektury sakralnej i świeckiej, - kultywowanie tradycji regionalnych i folkloru pomoc społeczna: - profesjonalna kadra, - dobre rozpoznanie potrzeb środowiska lokalnego, - wysoka jakość usług, - spadek liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia OPS. organizacje społeczne: - chęć i zapał do działania, - duża liczba prężnie działających organizacji pozarządowych, - duża liczba OSP, - aktywność organizacji pozarządowych.	medycznych, - niewystarczająca sieć dróg lokalnych łączących poszczególne miejscowości, - duża liczba barier utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami. edukacja, kultura, sport: - ograniczona oferta dla starszej aktywnej młodzieży, - niewystarczająca liczba świetlic wiejskich, - utrudniony dostęp seniorów do placówek kulturalnych znajdujących się poza gminą pomoc społeczna: - starzenie się społeczeństwa i pojawiające się problemy związane z koniecznością zapewnienia wsparcia seniorom, nowe zadania. organizacje społeczne: - niewystarczające współdziałanie organizacji pozarządowych, - brak finansów na działalność ngo, - niewystarczająca infrastruktura społeczna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, - rozwój społeczeństwa obywatelskiego, - wzrost jakości usług edukacyjnych, - wsparcie socjalne osób starszych, - programy zdrowotne dla seniorów	- migracja zarobkowa, - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - brak zabezpieczenia społecznego na wypadek choroby, starości, - wyuczona bezradność, roszczeniowość

pozwalające na utrzymanie sprawności intelektualnej i fizycznej, - programy likwidujące wykluczenie cyfrowe, - spadek bezrobocia, - wzrost popularności ekoturystyki, - zwiększające się inwestycje komunikacyjne w gminie.	postaw, - starzenie się społeczeństwa, - rosnąca liczba osób niepełnosprawnych, - destrukcyjny wpływ globalizacji na kulturę, tradycje lokalne, rodzinne i religijne, - degradacja walorów krajobrazowych i przyrodniczych, - obniżanie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej oraz wysoki poziom przyzwolenia społecznego do picia w środowisku rodzinnym i rówieśniczym.
---	---

IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ

1. Misja i wizja Gminy Jabłonka

Misja

GMINA JABŁONKA

ZAPEWNIĄ BEZPIECZEŃSTWO SOCJALNE I WARUNKI ROZWOJU PRZY AKTYWNYM UCZESTNICTWIE MIESZKAŃCÓW

Wizja rozwoju społecznego Gminy Jabłonka:

Gmina Jabłonka dąży do tego, aby być gminą bezpieczną, przyjazną środowisku, otwartą na potrzeby społeczności. Swoim mieszkańcom chce zapewnić jak najlepsze warunki życia. Poprawę jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie marginalizacji najsłabszych grup społecznych chciałaby osiągnąć poprzez wykorzystanie aktywności i współpracy organizacji, instytucji i całej społeczności lokalnej.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Jabłonka jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co

za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

2. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Analiza szerokiego spektrum programów rozwoju, których wdrażanie będzie w perspektywie co najmniej najbliższych 10 lat oddziaływać na sytuację w Gminie Jabłonka, pozwala prognozować, że w tym okresie, pomoc społeczna stanowić będzie fundamentalny element w polityce zarówno państwa polskiego, jak i samorządu lokalnego. Będzie to efekt między innymi wprowadzenia w życie programu „Europa 2020”, którym wiele uwagi poświęcono poprawie sytuacji w sferze społecznej.

Gmina Jabłonka, podobnie jak inne samorządy w Polsce, stanie wkrótce przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej. Wśród czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na sytuację społeczną w Gminie warto wymienić te, które wynikają z niekorzystnych perspektyw demograficznych – starzenie się społeczeństwa Gminy, migracji – zwłaszcza ludzi młodych, napływu imigrantów, niekorzystnych zmian w obszarze podstawowych wartości rodzinnych skutkujących rozpadem rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych, oraz innych nieznanych jeszcze dzisiaj zagrożeń.

Mając na względzie oddziaływania i problemy globalne, lokalna polityka społeczna w Gminie Jabłonka musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny. Można więc przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy będzie ściśle związany z rozwojem ekonomiczno – społecznym społeczności lokalnej. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Jabłonka oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających problemów określono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań, które uwzględniają zagrożenia i problemy wynikające z sytuacji zewnętrznej, ale przede wszystkim biorą pod uwagę uwarunkowania lokalne.

Uwzględniając dostępne opracowania analityczne, wyniki ankiet, oraz przeprowadzoną diagnozę lokalnej sytuacji w sferze społecznej sformułowano prognozę przewidywanego rozwoju sytuacji w sferze społecznej.

W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

- **Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom**

prognozuje się:

- narastające potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy, występowanie poczucia bezradności wśród osób, które utraciły pracę, niskiej wiary w jej uzyskanie, postępującą dezaktualizację kwalifikacji szczególnie osób długotrwale bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;
- dalsze rozwarstwienie materialne społeczeństwa, ubożenie rodzin szczególnie wielodzietnych, niepełnych i rodzin emerytów i rencistów;
- utrzymywanie się niedoboru pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin, rozproszenie i niewystarczający poziom integracji działań pomocowych świadczonych osobom dotkniętym przemocą, utrzymywanie się niewystarczającego poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;

- **Wsparcie rodzin w procesie wychowania dzieci i zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i poradnictwa**

prognozuje się:

- zwiększoną dzietność rodzin spowodowaną programem Rodzina 500+;
- zwiększającą się liczbę rodzin niepełnych, wymagających wsparcia alimentacyjnego;
- niewystarczający w stosunku do narastających potrzeb poziom funkcjonowania systemu pieczy zastępczej;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie nieodpłatnych usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe w stosunku do rodzin;
- występowanie zjawiska niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wychowaniu dzieci;

- działania profilaktyczne dotyczące skutków obniżania inicjacji seksualnej oraz spożywania alkoholu.

- **Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym**

prognozuje się:

- niewystarczająca jakość życia osób z niepełnosprawnością, występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, występowanie stanu niewystarczającej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością;
- występowanie istotnego odsetka osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem w dostępie do zatrudnienia;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin;
- występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych;
- pogłębiające się ubóstwo osób starszych;
- wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych, zwłaszcza samotnie gospodarujących.

- **Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i profesjonalizacja służb społecznych**

prognozuje się:

- utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone przez przygotowane do tego podmioty sektora pozarządowego osobom oraz rodzinom;
- występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej;
- tworzenie szerokich partnerstw lokalnych w celu rozwiązywania problemów społecznych;
- wzrost aktywności społecznej mieszkańców;
- utrzymywanie się rozproszenia inicjatyw i działań prowadzonych przez instytucje publiczne i prywatne.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań czyli strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń wynikających zarówno z uwarunkowań zewnętrznych, naturalnych zjawisk biologicznych (np.

niepełnosprawności), problemów cywilizacyjnych, jak i niedoskonałości lokalnego systemu polityki społecznej. Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Jabłonka, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczność lokalną.

Wdrożenie strategii spowoduje:

- poprawę bezpieczeństwa socjalnego obywateli oraz poprawę warunków ich życia,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych,
- poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców do DPS,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3. Cele i harmonogram realizacji

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty.

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Jabłonka połączona z badaniami ankietowymi, pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- 1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom**
- 2. Wsparcie rodzin w procesie wychowania dzieci i zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i poradnictwa**
- 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym**
- 4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i profesjonalizacja służb społecznych**

Następnie w ramach poszczególnych celów strategicznych wyodrębniono cele operacyjne i kierunki działań.

		psychologicznego, spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.													
		Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Utworzenie przy Radzie Gminy- Rady ds. Przedsiębiorczości	JST	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	OPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i	OPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.													
	Rozbudowa i wzmacnianie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	OPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji uzależniających.	OPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO,OCK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form	OPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO,OCK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		spędzania wolnego czasu.													
		Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	OPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	OPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wsparcie rodzin w procesie wychowania dzieci i zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i poradnictwa	Wsparanie rodzin w procesie wychowania	Wsparanie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	OPS, NGO, JST,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	OPS, NGO, Oświata,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	OPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		poprzez pomoc rodziny wspierającej.													
		Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania. Organizacja zajęć z wczesnego wspomagania rozwoju.	NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	NGO, Oświata, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży	Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	OPS, NGO, Oświata, JST,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce.	OPS, NGO, Oświata, JST, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań,	NGO, Oświata	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		przygotowanie do konkursów, olimpiad													
		Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Promowanie zróżnicowanych form spędzania wolnego czasu	Organizacja zawodów sportowych	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	Oświata, JST, NGO, KS, OCK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przezwyciężaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekunów – wychowawczych rodziców	OPS, NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		wykazujących braki w tym zakresie.													
		Intensyfikacja pracy socjalnej.	OPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Podejmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	OPS, NGO, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	OPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	OPS, NGO, Oświata, JST, GKRPA, Policja,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy	NGO, Oświata, JST, OCK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie	NGO, Oświata, JST, OCK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.													
		Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	NGO, Oświata, JST, OCK	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x	x
Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym	Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	OPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	OPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	OPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne									x	x	

		Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych.	OPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne										X	X
		Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	OPS, JST, NGO Służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne					X	X	X	X		X	X
		Organizacja i wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	OPS, JST, NGO, oświata, OCK	Środki własne i zewnętrzne				X	X	X	X	X		X	X
	Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych	Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	JST, NGO Służba zdrowia, OCK	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X	X	X	X		X	X
		Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e- wykluczeniu.	JST, NGO,OCK	Środki własne i zewnętrzne				X	X	X	X	X		X	X
		Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów.	JST, NGO,OCK	Środki własne i zewnętrzne			X	X	X	X	X	X		X	X

	Aktywizacja i integracja osób starszych	Utworzenie i wspieranie działalności klubu seniora.	JST, NGO,OCK	Środki własne i zewnętrzne				x	x	x	x	x	x	x
		Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych.	JST, NGO,OCK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową. Utworzenie Gminnej Rady Seniorów	OPS, JST, NGO,OCK	Środki własne i zewnętrzne				x	x	x	x	x	x	x
	Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych	Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	OPS, JST, NGO,OCK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	OPS, JST, NGO,OCK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia	Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	OPS, NGO, oświata, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych	OPS, NGO, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		przeciwdziałających niepełnosprawności.													
Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	szużba zdrowia, NGO,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	OPS, JST, NGO, PCPR, szużba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób niepełnosprawnych.	PUP, NGO,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	OPS, JST, NGO, KS, OCK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych	OPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację	OPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		kształcenia integracyjnego i specjalnego.													
		Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa wspomagane dla osób niepełnosprawnych.	OPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne									x	x	
Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i profesjonalizacja służb społecznych	Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	OPS, JST, OCK	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x
		Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	OPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne		x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	OPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.	OPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Odpowiedzialne za realizację powyższych celów i zadań są wszystkie instytucje i organizacje działające w Gminie Jabłonka w obszarze polityki społecznej.

4. Ramy finansowe strategii

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii będą:

- budżet Gminy Jabłonna,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Jabłonna przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2018-2019 opracowaną na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2018 i 2019 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Dla przygotowania niniejszej projekcji, w modułach przyjęto założenia wynikające z prognoz: demograficznej, wydatków na pomoc społeczną, zmiany przepisów w zakresie pomocy społecznej oraz realizacji inwestycji w zakresie polityki społecznej w gminie. Prognoza uwzględnia także wydatki na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej m.in. świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze 500+, świadczenie Dobry Start.

W prognozie na lata 2021-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych własnych OPS w Jabłonce i Banku Danych Lokalnych GUS.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej
1	2021	33 985 828,00 zł
2	2022	34 835 474,00 zł
3	2023	35 706 361,00 zł
4	2024	36 599 020,00 zł

5	2025	37 513 995,00 zł
6	2026	38 451 845,00 zł
7	2027	39 413 141,00 zł
8	2028	40 398 470,00 zł
9	2029	41 408 431,00 zł
10	2030	42 443 642,00 zł

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Jabłonka przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków na politykę edukacyjną, kulturalną i wsparcie działalności organizacji pozarządowych w latach 2018-2019 opracowaną na podstawie oceny wydatków za rok 2018 i 2019 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki edukacyjnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki kulturalnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie wsparcia organizacji pozarządowych
1	2021	38 144 000,00 zł	1 600 000,00 zł	800 000,00 zł
2	2022	39 664 000,00 zł	1 650 000,00 zł	850 000,00 zł
3	2023	41 249 146,00 zł	1 680 000,00 zł	870 000,00 zł
4	2024	42 741 146,00 zł	1 700 000,00 zł	920 000,00 zł
5	2025	44 697 566,00 zł	1 720 000,00 zł	950 000,00 zł
6	2026	46 277 566,00 zł	1 780 000,00 zł	980 000,00 zł
7	2027	48 243 048,00 zł	1 800 000,00 zł	1 000 000,00 zł
8	2028	50 150 146,00 zł	1 820 000,00 zł	1 020 000,00 zł
9	2029	52 150 048,00 zł	1 880 000,00 zł	1 050 000,00 zł
10	2030	54 243 566,00 zł	1 900 000,00 zł	1 100 000,00 zł

5. Programy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jabłonka na lata 2021–2030 będzie realizowana w obszarze pomocy społecznej w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jabłonna,
- Program współpracy Gminy Jabłonna z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

1. System monitorowania strategii.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych kierunków działań oraz celów operacyjnych i strategicznych. Zarządzanie realizacją strategii należy do OPS w Jabłonce. Monitoring prowadzony będzie przez zespół oceniający powołany zarządzeniem Wójta Gminy Jabłonna, a w jego skład wejdą m.in. przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współpracujących w jej realizacji. Poziom osiągnięcia każdego celu operacyjnego, poszczególnych zadań i projektów będzie mierzony raz na trzy lata poczynając od 2023 roku.

Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z planu realizacyjnego wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nierozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia.

Wskaźnikami oceny monitorowania celów strategicznych i szczegółowych Strategii będą przykładowo:

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki
Ograniczenie marginalizacji spowodowanej długotrwałym bezrobociem i ubóstwem	Tworzenie i realizacja partnerskich programów przeciwdziałania ubóstwu i długotrwałemu bezrobociu.	- liczba programów dot. przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu - liczba osób uczestniczących w ww. programach
	Integracja i intensyfikacja działań z zakresu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy służących	- liczba zaktywizowanych beneficjentów pomocy społecznej

	aktywizacji beneficjentów pomocy społecznej, np. prac społecznie użytecznych, staży zawodowych, prac interwencyjnych.	- liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych, interwencyjnych, - liczba zorganizowanych staży zawodowych
	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych.	liczba szkoleń
	Usługi doradztwa zawodowego oraz poradnictwa psychologicznego, spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.	- liczba godzin poradnictwa zawodowego - liczba przeprowadzonych warsztatów grupowych
	Utworzenie przy Radzie Gminy-Rady ds. Przedsiębiorczości	- utworzenie Rady
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	- liczba utworzonych PES, w tym spółdzielni socjalnych
Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	- liczba osób bezdomnych na terenie gminy - liczba osób bezdomnych, którym udzielono pomocy doraźnej
	Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.	- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie, pomoc socjalną, psychologiczną - liczba osób bezdomnych, które uczestniczyły w reintegracji społecznej i zawodowej - liczba osób które realizowały indywidualne plany wychodzenia z bezdomności
Rozbudowa i wzmacnianie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	- liczba podjętych działań przez ZI i grupy robocze, GKRPA - liczba osób objętych pomocą
	Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji	- liczba i rodzaj przeprowadzonych działań edukacyjnych - liczba osób uczestniczących w

	uzależniających.	programach edukacyjnych
	Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	- liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych - liczba uczestników biorących udział w działaniach edukacyjnych
	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Podjęmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	- liczba udzielonych porad - liczba osób, które korzystały z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej
Wspieranie rodzin w procesie wychowania	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	- liczba warsztatów, szkoleń - liczba uczestników
	Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez pomoc rodziny wspierającej.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania.	- liczba funkcjonujących grup, - liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach grup socjoterapeutycznych
	Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym - liczba dostępnych miejsc w przedszkolach - utworzenie żłobka
Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży	Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, żywność, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	- liczba dzieci z rodzin ubogich, które otrzymały wsparcie
	Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom	- liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną - liczba godzin zajęć

	przejawiającym trudności w nauce.	korekcyjno - kompensacyjnych
	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	- liczba godzin zajęć pozalekcyjnych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych
	Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	- ilość i rodzaj przeprowadzonych modernizacji, zakupionych sprzętów i pomocy dydaktycznych
Promowanie zróżnicowanych form spędzania wolnego czasu	Organizacja zawodów sportowych	- liczba zorganizowanych zawodów sportowych
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	- liczba osób biorących udział w treningach
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	- liczba zorganizowanych wycieczek - liczba osób uczestniczących w wycieczkach
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	- liczba zorganizowanych zajęć sportowych - liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowych
	Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	- liczba zorganizowanych kampanii promocyjnych
Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przezwyciężaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	- liczba działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych - liczba rodziców biorących udział w ww. działaniach
	Intensyfikacja pracy socjalnej.	- liczba rodzin objętych pracą socjalną
	Podjęmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, które powróciły do rodziny biologicznej
	Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	- liczba asystentów udzielających wsparcia - liczba osób/rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny
	Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na	- liczba podejmowanych

	rzecz wsparcia rodzin.	działań
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy	- liczba zorganizowanych konkursów - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych biorących udział w konkursach
	Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w poszczególnych warsztatach
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	- liczba konkursów - liczba spotkań, prezentacji twórców ludowych
Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	- liczba świadczonych usług opiekuńczych - liczba beneficjentów usług opiekuńczych
	Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	- ilość dostępnych miejsc w DPS
	Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	- liczba osób starszych zamieszkałych w mieszkaniach wspomaganych
	Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych.	- ilość dostępnych miejsc w DDP dla osób starszych
	Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	- liczba i rodzaj podjętej współpracy w zakresie zwiększenia opieki geriatrycznej
	Organizacja i wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	- liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych
Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych	Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
	Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e-	- liczba programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób

	wykluczeniu.	starszych - liczba osób uczestniczących w programie
	Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Aktywizacja i integracja osób starszych	Utworzenie i wspieranie działalności klubu seniora.	- utworzenie klubu seniora - rodzaj udzielonego wsparcia, - liczba osób uczestniczących w spotkaniach Klubów Seniora
	Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych.	- liczba działań promujących aktywność kulturalną, fizyczną i rekreacyjną osób starszych
	Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową	- liczba opracowanych programów promujących integrację międzypokoleniową
Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych	Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	- liczba przeprowadzonych kampanii dot. budowania pozytywnego wizerunku starości
	Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	- liczba akcji promocyjnych - liczba osób starszych w organizacjach pozarządowych
Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia	Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	- liczba przeprowadzonych kampanii
	Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	- liczba osób korzystających z rehabilitacji
	Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	- liczba działań wspierających
Integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób niepełnosprawnych.	- liczba działań wspierających

	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	- liczba działań wspierających
	Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych	- liczba zorganizowanych spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych
	Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.	- liczba osób niepełnosprawnych objętych kształceniem integracyjnym i specjalnym
	Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	- liczba zlikwidowanych barier
	Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa wspomaganego dla osób niepełnosprawnych.	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	- liczba udzielonego wsparcia
	Zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	- liczba zleconych zadań
	Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	- liczba wspólnych działań
	Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	- liczba podejmowanych działań
	Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.	- liczba pracowników uczestniczących w kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje

2. Ewaluacja strategii

Celem ewaluacji GSRPS jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości.

Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

- osiągnięcie celów operacyjnych może być przedstawione poprzez produkty (np. dostarczenie określonej liczby szkoleń dla osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów szczegółowych/zadań może być przedstawiona poprzez rezultaty (np. osiągnięcia poprawy – w wyniku zrealizowanych szkoleń – w zakresie możliwości zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów ogólnych/strategicznych może być przedstawiona poprzez wyniki oddziaływania strategii (np.: ograniczenia bezrobocia wśród osób wcześniej długotrwale bezrobotnych);

Ewaluacja ocenić będzie wszystkie elementy logiki interwencji strategii - zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników, które przyczyniły się do osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny, to analiza mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie czy też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane

do określonego badania. Główne kryteria ewaluacji: trafność, efektywność, skuteczność, oddziaływanie/użyteczność, trwałość.

Proces ewaluacji

Ewaluacja strategii jest procesem wieloetapowym, na który składa się: planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystanie wyników ewaluacji.

Planowanie ewaluacji GSRPS obejmuje następujące etapy:

- określenie celu (lub celów): zdefiniowanie problemów oraz podstawowych kryteriów ewaluacji, dzięki czemu otrzymamy odpowiedź na pytanie: po co przeprowadzamy ewaluację;
- wyznaczenie czasu badania: etapu w cyklu realizacji strategii, który będzie podlegał ewaluacji i wstępnego harmonogramu ewaluacji (rozpoczęcia, zakończenia, terminu dostarczenia raportu z ewaluacji);
- wskazanie zakresu: przedmiotowego (strategii poddanej ewaluacji lub innych obszarów interwencji czy zagadnień horyzontalnych); czasowego; terytorialnego oraz określenie zasobów potrzebnych do realizacji badania;
- wybór odbiorców: w zależności od sprecyzowania grup docelowych strategii czy innych zainteresowanych stron;
- identyfikacja dostępnych danych wyjściowych, czyli dokumentów programowych, raportów z monitoringu strategii, danych statystycznych, wyników wcześniejszych ewaluacji.

Załączniki

Ankieta - Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Szanowni Mieszkańcy Gminy

Urząd Gminy przystąpił do wypracowania **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**. Strategia i program sprecyzują i zweryfikują najważniejsze problemy społeczne w naszej gminie, a także określą sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania. **Uwaga! Ankieta jest anonimowa!**

Metryczka (proszę wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta ☐ Mężczyzna ☐

Wiek: 13 – 16 ☐ 17 – 25 ☐ 26 – 59 ☐ 60 i więcej ☐

Zawód: uczeń ☐ rolnik ☐ przedsiębiorca ☐ pracownik umysłowy ☐ pracownik fizyczny ☐ emeryt/rencista ☐ bezrobotny ☐ inny (jaki?) ☐

Wykształcenie:

podstawowe ☐ zawodowe ☐ średnie ☐ policealne ☐ wyższe ☐

1. Jak ocenia Pan/i istotność wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania? Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z zagadnień.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie					
Ubóstwo					
Alkoholizm					
Narkomania					
Problemy mieszkaniowe					
Zanieczyszczenie środowiska					
Przestępczość					
Starzenie się społeczeństwa					
Przemoc w rodzinie					
Niepelnosprawność					

Bezdomność					
------------	--	--	--	--	--

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Brak akceptacji w środowisku
- ☐ Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- ☐ Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji)
- ☐ Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych
- ☐ Brak zorganizowanych form spędzania czasu
- ☐ Ubóstwo i bieda
- ☐ Bezrobocie
- ☐ Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgniacyjnych
- ☐ Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej
- ☐ Inne (jakie?)

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- ☐ Przemoc ze strony rodziców
- ☐ Przemoc rówieśnicza
- ☐ Zaniedbania wychowawcze
- ☐ Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)
- ☐ Używanie alkoholu
- ☐ Palenie papierosów
- ☐ Zażywanie narkotyków, dopalaczy
- ☐ Chuligaństwo i przestępczość
- ☐ Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży,
- ☐ Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- ☐ Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,

- ☐ Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- ☐ Inne (jakie?)

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Nieporadność życiowa
- ☐ Ubóstwo
- ☐ Bezrobocie
- ☐ Alkoholizm
- ☐ Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- ☐ Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno - prawnego
- ☐ Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- ☐ Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- ☐ Inne (jakie?)

5. Jakie Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych? *Można wybrać kilka odpowiedzi.*

- ☐ Ubóstwo
- ☐ Niski poziom umiejętności wychowawczych
- ☐ Uzależnienia
- ☐ Przemoc w rodzinie
- ☐ Wielodzietność
- ☐ Niepełnosprawność/długotrwała choroba
- ☐ Niskie dochody
- ☐ Niepełna rodzina
- ☐ Inne, jakie?.....

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

a) tak b) raczej tak c) raczej nie d) nie e) trudno powiedzieć

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Izolacja społeczna (samotność)
- ☐ Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- ☐ Niepełnosprawność
- ☐ Choroby
- ☐ Niezdolność do samoobsługi
- ☐ Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- ☐ Ubóstwo i bieda
- ☐ Brak akceptacji w środowisku
- ☐ Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgniacyjnych
- ☐ Utrudniony dostęp do placówek medycznych
- ☐ Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych
- ☐ Inne (jakie?)

8. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym?
Można wybrać kilka odpowiedzi.

- ☐ Pomoc materialna
- ☐ Wykonywanie ciężkich prac domowych
- ☐ Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania
- ☐ Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej
- ☐ Usługi opiekuńczo - pielęgnacyjne
- ☐ Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych
- ☐ Wykonywanie wszystkich prac domowych
- ☐ Wsparcie emocjonalne
- ☐ Programy zdrowotne
- ☐ Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarską, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów)
- ☐ Możliwość uczestnictwa w klubie seniora
- ☐ Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych
- ☐ Inne, jakie?.....

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Długie oczekiwania w kolejce
- ☐ Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt)
- ☐ Krótkie godziny przyjęć
- ☐ Mała liczba lekarzy specjalistów
- ☐ Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- ☐ Inne (jakie?)

EDUKACJA

10. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- a) bardzo dobrze b) dobrze c) ani dobrze, ani źle d) źle

11. Czy ilość żłobków/przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

- a) tak b) nie c) nie wiem

12. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?

- a) tak b) nie c) nie wiem

13. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego
- ☐ Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- ☐ Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- ☐ Brak żłobków
- ☐ Brak stołówek szkolnych
- ☐ Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych
- ☐ Inne (jakie?)

SPORT I KULTURA

14. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

- a) tak b) nie c) nie wiem

15. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

a) tak b) nie c) nie wiem

16. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?

a) tak b) nie c) nie wiem

17. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomocy potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?

a) tak b) nie c) nie wiem

18. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową
- ☐ Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań
- ☐ Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu
- ☐ Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży
- ☐ Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych
- ☐ Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych
- ☐ Inne (jakie?)

19. Poniżej są wymienione zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy. Proszę używając skali od 1 do 10 ocenić, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej z cyfr ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zadaniem.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

mało ważne

bardzo ważne

1	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych	
2	Utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	
3	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej	
4	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	
5	Mieszkania chronione, lokale socjalne	

6	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	
7	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	
8	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	
9	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	
10	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	
11	Założenie wolontariatu	
12	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	
13	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	
14	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	
15	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	
16	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	
17	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli	
18	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	
19	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	
20	Edukacja rodzin	
21	Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	
22	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	
23	Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	
24	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	
25	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	
26	Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	
27	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

.....
.....
Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej

.....
..... **DZIĘKUJEMY!**

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GSRPS – Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KS – Klub sportowy

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – ang. *Non-Governmental Organization* – organizacja pozarządowa

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis wykresów i tabel

<i>Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.....</i>	<i>11</i>
<i>Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.....</i>	<i>11</i>
<i>Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.....</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Jabłonka (rok 2019). Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/.....</i>	<i>14</i>
<i>Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Jabłonka w latach 2017-2019 w podziale na płeć oraz ogółem. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/.....</i>	<i>16</i>
<i>Wykres 7. Ruch naturalny ludności w Gminie Jabłonka w latach 2016-2018. Źródło: dane UG Jabłonka.</i>	<i>17</i>
<i>Wykres 8. Migracje ludności na terenie Gminy Jabłonka w latach 2017-2019. Źródło: dane UG Jabłonka.</i>	<i>17</i>
<i>Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.</i>	<i>58</i>
<i>Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.</i>	<i>58</i>
<i>Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019. Źródło: OPS Jabłonka.....</i>	<i>59</i>
<i>Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.....</i>	<i>59</i>
<i>Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.....</i>	<i>60</i>
<i>Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.....</i>	<i>60</i>

Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.	62
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.	63
Wykres 17. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.	63
Wykres 18. Liczba Niebieskich Kart dostarczonych ZI 2017-2019. Źródło: Dane OPS Jabłonna.	64
Wykres 19. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonna.	64
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/ ...	15
Tabela 2. Demografia Gminy Jabłonna. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	16
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Jabłonna. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	18
Tabela 4. Informacja dotycząca edukacji szkolnej i przedszkolnej w Gminie Jabłonna w latach 2017 - 2019. Źródło: Dane instytucji.	20
Tabela 5. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane OPS w Jabłonce.	40
Tabela 6. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane OPS w Jabłonce.	41
Tabela 7. Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS w Jabłonce.	41
Tabela 8. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programów wieloletnich „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posilek w szkole i w domu”. Źródło: dane OPS w Jabłonce.	42
Tabela 9. Zasiłki rodzinne wypłacone w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS w Jabłonce.	42
Tabela 10. Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS w Jabłonce.	43
Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego. Źródło: dane OPS w Jabłonce.	43

<i>Tabela 12. Liczba przestępstw zaistniałych na terenie Gminy Jabłonka w latach 2017-2019. Źródło: dane Komisariat Policji w Jabłonce.</i>	47
<i>Tabela 13. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.</i>	57
<i>Tabela 14. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla mieszkańców Gminy Jabłonka w latach 2017-2019. Źródło: PCPR w Nowym Targu.</i>	59
<i>Tabela 15. Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2017-2019. Źródło: dane OPS Jabłonka.</i>	61
<i>Tabela 16. Opieka nad dzieckiem i rodziną. Źródło: PCPR w Nowym Targu.</i>	61
<i>Tabela 17. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Jabłonka w latach 2017-2019. Źródło: GUS https://bdl.stat.gov.pl/</i>	62
<i>Tabela 18. Stopa bezrobocia w Powiecie Nowotarskim, Województwie Małopolskim oraz Kraju w latach 2017-2019. Źródło: GUS https://bdl.stat.gov.pl/</i>	62
<i>Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Jabłonka w powiecie nowotarskim w województwie małopolskim. Źródło: https://www.osp.org.pl</i>	13